

नेपाल सरकार
स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय
स्वास्थ्य सेवा विभाग

राष्ट्रिय क्षयरोग केन्द्र

ठिमी, भक्तपुर

..... शाखा

फोन नं. : ६६३०७०६

६६३००३३

फ्याक्स : ६६३५९८६

प.स :-

च.नं.

मिति : .....

मन्तव्य

विश्वमा नेपाल लगायत अन्य विकासोन्मुख राष्ट्रहरूमा अहिले पनि क्षयरोग एउटा जनस्वास्थ्यको प्रमुख समस्याको रूपमा विद्यमान रहेको छ । अहिले औषधी प्रतिरोधी क्षयरोग अर्थात डि.आर.टि.वी., एक्स.डि.आर.टि.वी. र एच.आई.भी.एड्सको प्रकोपले गर्दा क्षयरोगको रोकथाममा थप चुनौती देखिएता पनि हाम्रो राष्ट्रिय क्षयरोग कार्यक्रमले यसको रोकथाम, निदान र उपचारको व्यवस्था गरिसकेको छ । क्षयरोग नियमित औषधी खाएमा र उचित व्यवस्थापन भएमा सजिलै निको हुने रोग हो । अतः क्षयरोग विरुद्धका क्रियाकलापहरूमा सबै सरोकारवालाहरूको अर्थपूर्ण सहयोग र पारदर्शी सहभागिता भएमा राष्ट्रिय क्षयरोग व्यवस्थापन कार्यक्रम प्रभावकारी तथा गुणस्तरीय रूपमा संचालन हुने कुरामा विश्वस्त गराउन चाहन्छु । क्षयरोग र यससँग बढिरहेको चुनौतीहरूलाई सामना गर्नका लागि राष्ट्रिय क्षयरोग केन्द्रले क्षेत्र, जिल्ला लगायत समुदायस्तरमा विभिन्न प्रकारका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्दै आएको छ । ति कार्यक्रमहरू प्रभावकारी, एकरूपता तथा व्यवस्थित ढंगबाट सञ्चालन गर्न र अनुगमन तथा मूल्यांकन समेत गर्नका लागि सहयोग पुगोस् भन्ने हेतुले यस परिमार्जित जिल्लास्तरीय कार्यक्रम सञ्चालन निर्देशिका २०७२ तयार पारिएको छ । यसमा देखिएका कमि कमजोरीहरू औल्याई दिई आगामि वर्षमा अझ गुणस्तरीय र प्रभावकारी निर्देशिका बनाउन राय/सल्लाह समेत उपलब्ध गराइदिनु हुन अनुरोध छ ।

साथै यस निर्देशिकालाई तयार पार्नुहुने यस केन्द्रका योजना, अनुगमन तथा मूल्यांकन शाखाका पदाधिकारी लगायत सबै महानुभावहरूमा धन्यवाद दिन चाहन्छु ।

डा. विकास लामिछाने
निर्देशक

**राष्ट्रीय क्षयरोग कार्यक्रम
कार्यक्रम सञ्चालन निर्देशिका (जिल्लास्तर)
आ.व. २०७२/७३**

जिल्लास्तरको कार्यक्रम सञ्चालन निर्देशिका

प्रयोगका लागि सामान्य निर्देशनहरू

यस निर्देशिकाको उद्देश्य जिल्लास्तरको क्षयरोग कार्यक्रमका विभिन्न क्रियाकलापहरूलाई व्यवस्थित, प्रभावकारी तथा पारदर्शीरूपमा सञ्चालन गर्न सहयोग पुऱ्याउनु रहेको छ। कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा निम्नानुसारका बुँदाहरूलाई ध्यान दिई यस निर्देशिकाको अनिवार्य पालन गर्नु पर्ने छ।

१. हरेक कार्यक्रमको तयारी तथा सञ्चालन गर्नुपूर्व यस निर्देशिकाको राम्ररी अध्ययन गर्ने।
२. यस निर्देशिकामा उल्लेखित कुराहरूलाई प्रभावकारीरूपमा कार्यान्वयन गर्न गराउन समन्वयकारी र प्रमुख भूमिका तथा जिम्मेवारी जिल्ला जन/स्वास्थ्य कार्यालय प्रमुख र जिल्ला क्षयकुष्ठ फोकल पर्सनमा रहेको छ।
३. स्विकृत कार्यक्रम, अख्तियारी तथा निर्देशिकामा उल्लेखित बुँदा तथा नर्म्सअनुसार वार्षिक कार्ययोजना बनाई यस सम्बन्धि बिबरणहरू कार्यालयका अन्य शाखा (जस्तै, तथ्याङ्क शाखा, लेखा शाखा) मातहतका स्वास्थ्य संस्था तथा अन्य सम्बन्धित ब्यक्तिलाई जानकारी गराउने। वार्षिक कार्ययोजना जिल्ला जन/स्वास्थ्य कार्यालय प्रमुखबाट स्विकृत गराई क्षेत्रिय स्वास्थ्य निर्देशनालय तथा राष्ट्रिय क्षयरोग केन्द्रमा पठाउने।
४. हरेक कार्यक्रम सञ्चालन पूर्व हाजिरी फाराम, भर्पाइ, प्रतिवेदन इत्यादीका ढाँचाहरू सुनिश्चित गरी तयार गर्ने।
५. हरेक कार्यक्रम सम्पन्न भएपछि सो को प्रतिवेदन छिटो छरितो साधन (जस्तै: ईमेल) को प्रयोग गरीक्षेत्रिय स्वास्थ्य निर्देशनालय तथा राष्ट्रिय क्षयरोग केन्द्रलाई जानकारी गराउने।
६. कार्यक्रम तथा अख्तियारी प्राप्त भएतापनि वैदेशिक श्रोत (GFTAM)बाट सञ्चालन हुने कार्यक्रमको हकमा सम्बन्धित श्रोतको फुकुवा पत्र पाएपछि मात्र कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने।
७. यस निर्देशिकामा उल्लेखित नर्म्स बाहेक अन्य कार्यक्रम भएमा प्राप्त निर्देशन

- तथा प्रचलित आर्थिक ऐन/नियमावली कार्यविधि अनुसार सञ्चालन गर्ने ।
८. प्रत्येक चौमासिक भुक्तान भईसके लगत्तैजिल्ला जन/स्वास्थ्य कार्यालयले अनुसूचि-२ अनुसारको भौतिक तथा वित्तिय प्रगति तथा PUDR अनुसारको सुचकका साथै अन्य माग गरिए बमोजिमका विवरण अद्यावधिक गरी पठाउने । साथै आ.ले.प., र म.ले.प को प्रतिलिपि यस केन्द्रमा अनिवार्य रुपमा पेश गर्ने ।
  ९. हरेक जिल्ला जन/स्वास्थ्य कार्यालय तथा अन्य सम्बन्धित निकायहरुले आर्थिक वर्ष भुक्तान पछि वार्षिक आ.ले.प. तथा म.ले.प. प्रतिवेदन, अनुसूचि २ अनुसारको भौतिक तथा वित्तिय प्रगति विवरण तथा PUDR अनुसारको सुचक लगायतका विवरण पहिलो चौमासिक बैठकमा लिइ आउने ।
  १०. दिईएका कार्यक्रममा सहभागी मध्ये TADA प्राप्त नगर्ने सहभागीहरुलाई कार्यक्रममा दिइएको दै.भ्र.भ. शिर्षकबाट स्थानिय यातायात खर्च र तालीम भत्ता स्वरुप अर्थ मन्त्रालयको कार्य सञ्चालन निर्देशिका दिने ।
  ११. यस निर्देशिकामा दिइएको खर्चको नर्मस (Norms) भन्दा वार्षिक स्विकृत बजेट शिर्षकमा घटि वा बढि भएमा नर्मसमा उल्लेखित शिर्षकमा वाडफाड गरी नियमानुसार सञ्चालन गर्न सकिने ।
  १२. ग्लोबल फण्ड श्रोत अर्न्तगतका केहि कार्यक्रमहरु स्विकृत वार्षिक कार्यक्रम तथा बजेटमा उल्लेख भए भन्दा ग्लोबल फण्डबाट फरक बजेट स्विकृत भएकाले स्विकृत वार्षिक कार्यक्रममा जेसुकै उल्लेख भएतापनि निर्देशिकामा उल्लेखित नर्मस अनुसारनै खर्च गर्नुपर्ने छ ।
  १३. यस निर्देशिकामा जिल्ला उल्लेख भएमा जिल्ला स्वास्थ्य तथा जन स्वास्थ्य कार्यालय भनि बुझ्नु पर्दछ ।
  १४. क्षयरोग कार्यक्रम सञ्चालन निर्देशिका यस केन्द्रको वेभसाइट www.nepalntp.gov.np मा समेत राखिएकोहुँदा इन्टरनेट पहुँचभएको स्थानमा जुनसुकै समय पनि हेर्न र डाउनलोड गर्न सकिने छ ।
  १५. क्षयरोग कार्यक्रम जिल्ला स्तरको बजेट तथा कार्यक्रम स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयको [website www.mohp.gov.np](http://www.mohp.gov.np) मा गएर TABUCS मार्फत वा www.pfmis.mohp.gov.np मा गएर पनि हेर्न र डाउनलोड गर्नसकिने छ ।

राष्ट्रिय क्षयरोग कार्यक्रम सञ्चालन निर्देशिका (जिल्ला)

आ.व. २०७२/०७३

१. पुँजीगत खर्च अन्तरगतका कार्यक्रमहरू

कार्यक्रम शिर्षक: माइक्रोस्कोपीकेन्द्रहरू का विग्रीएका माइक्रोस्कोपको मर्मत सम्भार खर्च ग्लोबल फण्डबाट यस शिर्षकको रकम स्विकृत नभएको हुदा कार्यक्रम संचालन नगर्ने ।

चालु खर्च अन्तरगतका कार्यक्रमहरू:

२. कार्यक्रम शिर्षक : जनशक्ति अभाव भएको माइक्रोस्कोपिक सेन्टरमा ल्याब असिसटेन्ट वा एच.ए. वा अ.हे.ब. वा अनमीको सेवा लिने

नेपाल सरकारको प्रचलित आर्थिक प्रशासन ऐन नियमको अधिनमा रहि जिल्लाको आवश्यकता अनुसार डट्स तथा माइक्रोस्कोपि सेन्टरमा कर्मचारी सेवाकारारमा राख्ने ।

अघिल्लो आ.व. देखि सेवाकारारमा काम गर्दै आएका ल्याब असिसटेन्ट/एचए/स्टाफनर्स तथा अहेव, अनमीलाई वजेटको परिधि भित्र रहि निरन्तरता दिन सकिने ।

कार्यक्रमको शिर्षक : कम्युनिटि डट्स लागु भई सकेका जिल्लाका डट्स प्रोभाईडरलाई विरामि व्यवस्थापन तथा यातायात खर्च ।

उद्देश्य	प्रत्येकदिन स्वास्थ्य संस्थामाआई प्रत्यक्ष निगरानिमा उपचार लिन नसक्ने क्षयरोगका विरामिलाई समुदायस्तरमै उपचार गरी विरामीको Lost to followup rate घटाई निको हुने दर वृद्धि गर्न एवं विरामी केन्द्रित उपचारको सुनिश्चितता भई universal access to TB care मा वृद्धि हुने ।
कार्यान्वयनको लागि अत्यावश्यक मापदण्ड	१. कार्यक्रममा दिएको लक्ष्य अनुसार नै विरामिलाई कम्युनिटि डट्समा राख्ने । २. जिल्ला स्वास्थ्य तथा जनस्वास्थ्य कार्यालयले तोकिएको मापदण्ड अनुसार कम्युनिटि डट्स लागु गर्नु पर्ने स्वास्थ्य संस्थाको पहिचान गरी वढिमा ४० प्रतिशत विरामिलाई कम्युनिटि डट्समा र बाँकिलाई Daily DOTS मा नै उपचार गराउने सुनिश्चितता गर्न लक्ष्य तोकिदिने ।

	<p>३. कम्प्युनिटि डट्समा भएका विरामिको अभिलेख तोकिएको ढाँचामा दुरुस्त गरी रा.क्ष.के. लाई तोकिएको समयमा पठाउने ।</p> <p>४. विरामिलाई उपचार अवधिभर डट्स सेवा दिएवापत कम्प्युनिटि डट्स प्रोभाइडरलाई र कम्प्युनिटि डट्समा भएका विरामिलाई उपचार अनुगमन गरे वापत प्रति विरामि एक मुष्ट रकम तल उल्लेखित नर्म्स अनुसार प्रदान गर्ने ।</p> <p>यस CB DOTS कार्यक्रमको कार्य निर्देशिका यस निर्देशिकाको अन्तमा समावेस गरिएको ।</p>												
आर्थिक बाँडफाँड	<table border="1"> <thead> <tr> <th>सि. नं.</th> <th>विवरण</th> <th>जम्मा</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>१</td> <td>स्वास्थ्यकर्मिले कम्प्युनिटि डट्समा भएका विरामिको सम्बन्धित स्थानमा गई अनुगमन मुल्यांकनगर्दा प्रति विरामि वापत पाउने एकमुष्ट यातायात खर्च</td> <td>रु ५००</td> </tr> <tr> <td>२</td> <td>कम्प्युनिटि डट प्रोभाइडरले विरामिको उपचार अवधिभर डट्स सेवा दिएवापत प्रति विरामी एकमुष्ट यातायात खर्च</td> <td>रु १५००</td> </tr> <tr> <td></td> <td>जम्मा</td> <td>रु २०००</td> </tr> </tbody> </table>	सि. नं.	विवरण	जम्मा	१	स्वास्थ्यकर्मिले कम्प्युनिटि डट्समा भएका विरामिको सम्बन्धित स्थानमा गई अनुगमन मुल्यांकनगर्दा प्रति विरामि वापत पाउने एकमुष्ट यातायात खर्च	रु ५००	२	कम्प्युनिटि डट प्रोभाइडरले विरामिको उपचार अवधिभर डट्स सेवा दिएवापत प्रति विरामी एकमुष्ट यातायात खर्च	रु १५००		जम्मा	रु २०००
सि. नं.	विवरण	जम्मा											
१	स्वास्थ्यकर्मिले कम्प्युनिटि डट्समा भएका विरामिको सम्बन्धित स्थानमा गई अनुगमन मुल्यांकनगर्दा प्रति विरामि वापत पाउने एकमुष्ट यातायात खर्च	रु ५००											
२	कम्प्युनिटि डट प्रोभाइडरले विरामिको उपचार अवधिभर डट्स सेवा दिएवापत प्रति विरामी एकमुष्ट यातायात खर्च	रु १५००											
	जम्मा	रु २०००											
अपेक्षित प्रतिफल	जिल्लामा रहेका ४० प्रतिशत क्षयरोगका विरामिले कम्प्युनिटि डट्स अन्तर्गत प्रत्यक्ष निगरानिमा उपचारमा पाउने छन् ।												

कार्यक्रम शिर्षक: सबै क्षयरोगका विरामीहरूको एच.आई.भी. टेस्ट भएनभएको र टि. वि. (एच.आई.भी. को (इन्फेक्सन विरामीहरूले ए.आर.टि सुरुगरेको सुनिश्चित गर्न क्षयरोग र एच.आई.भी.रएड्स कार्यक्रम बिच जिल्ला स्तरमा अर्ध वार्षिक समिक्षा	
उद्देश्यहरू	<ul style="list-style-type: none"> • TB तथा HIV/AIDS संक्रमण भएका विरामिको co-morbidity कम गर्न जिल्लामा भएका कार्यको समिक्षा गर्ने । • सम्पूर्ण HIV infected व्यक्तिहरूमा क्षयरोगको screening र sputum test भएको सुनिश्चित गर्ने । • क्षयरोगका विरामिमा HIV infectionको जाँच भएको सुनिश्चित गर्ने । • HIV संक्रमित क्षयरोगका विरामिले ART service लिएको तथा क्षयरोग निदान भएका HIV infected व्यक्तिहरूले क्षयरोगको उपचार लिएको सुनिश्चित गर्ने ।

सहभागीहरु	ART /VCT सेन्टरका फोकल पर्सन, जिल्ला ल्याब फोकल पर्सन, स्टोरकिपर, तथ्यांक अधिकृत/ सहायक, क्षयरोग तथा एच.आई.भि/एड्स मा कार्य गर्ने I/NGO का प्रतिनिधि, तथा अन्य सम्बन्धित व्यक्तिहरु ।
सहभागी संख्या	२० जना
श्रोत व्यक्ति	जिल्ला स्वास्थ्य/जन स्वास्थ्य कार्यालय प्रमुख
सहजकर्ता	क्षयरोग तथा एच.आई.भि/एड्स कार्यक्रमका फोकल पर्सन
कार्यक्रम अवधि	१ दिन
गर्नुपर्ने क्रियाकलापहरु	<ul style="list-style-type: none"> ● जिल्लामा क्षयरोग र एच.आई.भि/एड्स कार्यक्रमको collaborative service एवं cross referral सेवाको उपलब्धता, उपयोगिता तथा चुनौतिको विश्लेषण गर्ने र एकिकृत सेवाका लागि योजना निर्माण गर्ने । ● क्षयरोग उपचार केन्द्र एवं ART/VCT सेन्टरबाट प्राप्त तथ्यांकको विश्लेषण गरी लक्ष्य अनुरूप प्रगति भएको वा नभएको कारण विश्लेषण गर्ने । ● जिल्लामा क्षयरोग कार्यक्रम र एच.आई.भि/एड्स कार्यक्रमका विच प्रभावकारी कस-रेफरल तथा TB-HIV co-infection व्यवस्थापनका लागि राष्ट्रिय नीती अनुरूप विरामीले निदानात्मक एवं उपचारात्मक सेवा पाएको वा नपाएको विश्लेषण; उपचारका लागि स्वास्थ्य संस्थामा दर्ता भएका सम्पूर्ण क्षयरोगका विरामिमा एच.आई.भि को परिक्षण गरेको साथै पहिचान भएका सम्पूर्ण एच.आई.भि संक्रमित मा क्षयरोगको screening र परिक्षण भएको र गर्न नसक्नुका कारणहरुको विश्लेषण गर्ने । ● एच.आई.भि परिक्षणका लागि जिल्लाका माइक्रोसकोपि सेन्टरमा रन्यापिड टेस्ट किटको उपलब्धता र परिक्षण भएको वा नभएको र नभएमा हुन नसक्नुका कारणहरुको विश्लेषण गर्ने । ● ART/VCT सेन्टरबाट क्षयरोग विरामिको एच.आई.भि परिक्षणको नतिजा नियमितरूपमा उपलब्ध भएको वा नभएको विश्लेषण गर्ने । ● क्षयरोग रजिष्टरमा TB-HIV सम्बन्धि सम्पूर्ण विवरण भरेको वा नभरेको विश्लेषण गर्ने साथै विवरण भर्न नसक्नुका कारण पतालगाई स्वास्थ्य संस्थाको रेकर्डिङ सुदृढ गर्न योजना बनाउने ।

<p>विप्लेसणका सूचकहरू</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● TB related Indicators -No of TB Patient, Proportion of TB Patient having HIV tested, No of TB Patients diagnosed with HIV infection, Proportion of TB HIV co-infected TB patient receiving ART, ● HIV Related Indicators -No of HIV positive clients, Prop of HIV client screened for TB test, Prop of TB patients among HIV Clients, Prop of HIV TB patients receiving ATT. ● Collaborative Indicators ● No of TB patients referred to ART/HCT center for HIV services (Care and Diagnosis), NO of HIV Clients referred to DOTS Center for TB services (Diagnosis and Treatment)
<p>गोष्ठि पूर्व गर्नु पर्ने तयारीहरू</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● गोष्ठिको योजना र कार्यतालिका बनाउने । ● सहभागीहरू र श्रोत व्यक्तिहरूलाई पत्राचार गर्ने । ● आवश्यक फारमहरू तथा सामग्रीहरू तयार गर्ने । ● जिल्लामा मासिक रुपमा प्राप्त भएका टीवी एच आई भि डाटाहरूलाई चौमासिक रुपमा compile गरि प्रस्तुतिकरणका लागि डाटा, सुचना एवं Issue हरु पहिचान गरि तयारी गर्ने ।
<p>विधि</p>	<p>प्रस्तुतिकरण, छलफल, अभिलेख अध्ययन मिलान तथा प्रस्तुति, प्रतिवेदन संकलन, जाँच एवं परिमार्जन ।</p>
<p>अपेक्षित उपलब्धि</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● लक्ष्य अनुसार प्रगति भए नभएको अध्यावधिक हुने । ● विरामीले प्रभावकारी औषधि, उपचार एवं सेवा पाएको सुनिश्चितता हुने । ● स्थानिय स्तरमा उठेका समस्या पहिचान भई सो को समाधानको कार्ययोजना बन्ने ।
<p>सन्दर्भ सामाग्री</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● क्षयरोग जनरल म्यानुअल, टि.वि.एच.आई.भि को-इनफेक्सन म्यानेजमेन्ट म्यानुअल, ART/VCT म्यानुअल, क्षयरोग तथा एच.आई.भि तथ्यांक इत्यादि

आर्थिक बाँडफाँड अनुसचि १ बमोजिमको ढाजचामा रहि आर्थिक बाँडफाँडको कार्य गर्ने ।	सि.नं.	विवरण	संख्या	दिन	दर	जम्मा
	१	श्रोत व्यक्ति	१	१	९००	९००
	२	सहजकर्ता	२	१	८००	१,६००
	३	कार्यक्रम सहयोगी	१	१	७००	७००
	४	कार्यालय सहयोगी	१	१	३००	३००
	५	सहभागिलाई यातायात खर्च	२०	१	६००	१२,०००
	६	खाजा	२४	१	१५०	३,६००
	७	हल भाडा (बढिमा)	१	१	४,०००	४,०००
	८	स्टेसनरी	२०	१	१००	२,०००
		जम्मा				२५,१००
	९	गोष्ठी संचालन समग्री (फोटो कपी, एल.सि.डी, मार्कर, न्यूजप्रीन्ट)				२९००
	कुल जम्मा				२८,०००	

कार्यक्रमको शिर्षक: लोकसेवावाट नयां दरबन्दीमा आएका तथा पहिला तालिम नपाएका स्वास्थ्यकर्मीहरुलाई क्षयरोगको आधारभुत मोडुलर तालिम ।	
उद्देश्यहरु	१. राष्ट्रिय क्षयरोग कार्यक्रमको नीति, रणनीति तथा कार्यक्रमको जानकारी प्रदान गर्ने । २. सम्भावित क्षयरोगी पहिचान गरी समयमा नै रोग निदान गर्न तथा उपचार गर्न दक्ष बनाउने । ३. राष्ट्रिय क्षयरोग कार्यक्रमको प्रभावकारी सञ्चालन तथा अनुगमन / सुपरभिजन र रेकर्डिंग, रिपोर्टिंग गर्न सक्षम बनाउने ।
सहभागीहरु	डट्स सेन्टर, अस्पताल तथा गैरसरकारी संस्थाका डट्स प्रदान गर्ने तथा व्यवस्थापनमा कार्यरत कर्मचारीहरु ।
सहभागी संख्या	प्रत्येक समुहमा कम्तीमा १५ जना सहभागी गराउने ।
श्रोत व्यक्ति	जि.स्वा.का./जि. जन स्वा.का. प्रमुख/मेडिकल सुपरिटेन्डेन्ट
सहजकर्ता	क्षेत्रिय क्षयकुष्ठ अधिकृत, तालिम प्राप्त मेडिकल अफिसर, जिल्ला क्षयकुष्ठ अधिकृत/सहायक र तथ्यांक अधिकृत/सहायक
तालिम अवधि	३ दिन

कार्यान्वयनको लागि अत्यावश्यक मापदण्ड	<ul style="list-style-type: none"> ● सम्भावित सहभागीले यस अधि यो तालिम लिए/नलिएको सुनिश्चित गर्ने । ● Case load धेरै भएको संस्थाका स्वास्थ्यकर्मी प्राथमिकतामा राख्ने । ● यसअधि यो तालिम लिएका व्यक्तिहरुको रेकर्ड जिल्ला जन/स्वास्थ्य कार्यालयमा अनिवार्य रुपमा राख्ने । भविष्यमा तालिम दिनु पर्ने व्यक्तिहरुको सुचि (रोष्टर) तयार गरेर राख्ने । ● यसअधि यो तालिम नलिएका तर डट्स कार्यक्रममा आबद्ध वा निकट भविष्यमा कार्यक्रममा आबद्ध हुने स्वास्थ्यकर्मीहरु रोष्टरबाट छनोट गर्ने ।
तालिमको लागि तयारी	<ul style="list-style-type: none"> ● जिल्ला क्षयकृष्ट अधिकृत/सहायक पर्सनले एक हप्ता पुर्व नै कार्यक्रम, नर्स, तालिम सामाग्रीहरु तथा आर्थिक तथा प्राविधिक प्रतिवेदनको ढाँचा तयार गर्ने । ● सहभागीताका लागि स्थान, मिति र समय तोकी सहभागीलाई पत्राचार गर्ने र सो को जानकारी क्षेत्रिय स्वास्थ्य निर्देशनालय तथा रा.क्ष.के.लाई दिने । ● स्टेसनरी, खाजा,उपस्थिति विवरण,भर्पाई विवरण तथा तालिम सामाग्री नियमानुसार तयारी गर्ने । ● कार्यक्रमको कार्यतालिका (Schedule) तयार गर्ने ।
तालिमका विषयवस्तुहरु	<ul style="list-style-type: none"> ● रा.क्ष.के.बाट अध्यावधिक गरिएको तालिम मोडुल तथा म्यानुअल अनुसार गर्ने ।
विधि	<ul style="list-style-type: none"> ● रा.क्ष.के.बाट अध्यावधिक गरिएको तालिम मोडुलमा उल्लेख भए अनुसारका विधिहरु प्रयोग गर्ने ।
सन्दर्भ सामाग्रीहरु	<ul style="list-style-type: none"> ● राष्ट्रिय क्षयरोग कार्यक्रम क्षयरोगको परिचय तथा शंकास्पद विरामीको पहिचान - तालिम मोडुल पहिलो । ● राष्ट्रिय क्षयरोग कार्यक्रम व्यवस्थित उपचार प्रणाली, स्वास्थ्य शिक्षा तथा सीप विकास - तालिम मोडुल दोश्रो । ● NTP जनरल म्यानअल, क्लिनिकल म्यानअल । ● जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालयको पछिल्लो वार्षिक प्रतिवेदन तथा क्षयरोग सम्बन्धि स्थानिय रुपमा प्रकाशित विवरण, लेख, कार्यपत्र आदि
अपेक्षित उपलब्धिहरु	<ol style="list-style-type: none"> १. क्षयरोगको उपचार प्रभावकारी रुपमा हुने । २. क्षयरोगको रेकर्डिंग, रिपोर्टिंग गर्न तथा सुपरभिजन गर्न सक्षम हुने । ३. क्षयरोग सम्बन्धि कार्यक्रममा सहजिकरण गर्न सक्ने ।
प्रतिवेदन	<ul style="list-style-type: none"> ● तोकिएको ढाँचा अनुसारको आर्थिक तथा प्राविधिक प्रतिवेदन क्षेत्रिय स्वास्थ्य निर्देशनालय तथा रा.क्ष.के.लाई अनिवार्य रुपमा उपलब्ध गराउने ।

आर्थिक बाँडफाँड	सि.नं.	विवरण	संख्या	दिन	दर	जम्मा
(प्रचलित आर्थिक ऐन नियमको अधिनमा रहि कर कट्टी लगायतका कार्य समेत गर्ने)	१	श्रोत व्यक्ति	१	३	८००	२,४००
	२	कार्यक्रम संयोजक र प्रशिक्षक	१	३	७००	२,१००
	३	प्रशिक्षक	३	३	७००	६,३००
	४	लेखा सहयोगी	१	३	४००	१,२००
	५	कार्यालय सहयोगी	१	३	३००	९००
	६	प्रशिक्षार्थी(दै.भ्र.भ.)	१५			७५,७००
	७	खाजा	२२	३	१५०	९,९००
	८	हल भाडा (निमानुसार)	२२	३	३,०००	९,०००
	९	स्टेसनरी	१५	१	१००	१,५००
	१०	तालिम सामग्री (फोटो कपी,मार्कर,न्यूजप्रीन्ट)				१,०००
		कुल जम्मा				११०,०००

कार्यक्रमको शिर्षक : क्षयरोगको चिन्न/लक्षण ,सर्ने तरिका एवं उपचारका बारेमा स्टिकर बनाई सार्वजनिक यातायातमा टाँस्ने ।	
उद्देश्य	क्षयरोगको बारेमा जनचेतना जगाउने ।
लक्षित समुह	आम जनसमुदाय वा जिल्लाले निर्धारण गर्ने ।
कार्यक्रम कार्यान्वयनका अत्यावश्यक मापदण्ड	<ul style="list-style-type: none"> जिल्ला जन/स्वास्थ्य प्रमुखको संयोजकत्वमा क्षयकृष्ट अधिकृत/सहायक तालिम अधिकृत/सहायक क्षयरोगसँग सम्बन्धि संघसंस्थाबाट २ जना समेत ५ सदस्यीय समिति गठन गरि सम्भावित सञ्चार सामाग्री, लक्षित समुह, संस्था, क्षयरोग सम्बन्धि सन्देश बारेमा विस्तृत छलफल गरेर प्राथमिकिकरणका आधारमा सामाग्री उत्पादन कार्ययोजना बनाउने र स्पष्ट भाषामा स्टिकर बनाई सार्वजनिक यातायातमा टाँस्ने ।
सन्दर्भ सामाग्री	<ul style="list-style-type: none"> राष्ट्रिय स्वास्थ्य शिक्षा, सुचना तथा सञ्चार केन्द्रको IEC कार्यक्रमसम्बन्धि निर्देशिका । राष्ट्रिय क्षयरोग केन्द्रले उत्पादन गरेका सुचना सामाग्रीहरु (क्षयरोगका लक्षणहरु,क्षयरोग निदान गर्ने भरपर्दो तरिका,क्षयरोगको उपचार विधि र अवधि)
अपेक्षित उपलब्धि	<ul style="list-style-type: none"> नयाँ क्षयरोगी विरामी पत्ता लाग्ने । समाजमा क्षयरोग सम्बन्धि भ्रम र विभेदमा कमि हुने ।

आर्थिक बाँडफाँड	<ul style="list-style-type: none"> उपलब्ध बजेट अनुसार प्रचलित आर्थिक ऐन नियमको अधिनमा रहि खर्च गर्ने ।
कार्यक्रमको शिर्षक : लोकल एफ एम रेडियोहरुबाट क्षयरोगको चिन्हरक्षण, सर्ने तारिका र उपचारका बारे मा हप्तामा कम्तिमा पाँच दिन सन्देश प्रसारण	
उद्देश्य	क्षयरोगको बारेमा जनचेतना जगाउने ।
लक्षित समुह	आम जनसमुदाय ।
कार्यक्रम कार्यान्वयनका अत्यावश्यक मापदण्ड	<ul style="list-style-type: none"> जिल्ला जन/स्वास्थ्य प्रमुखको संयोजकत्वमा क्षयकृष्ट अधिकृत/सहायक, आई.ई.सी. फोकल पर्सन, क्षयरोगसँग सम्बन्धि संघसंस्थाबाट २ जना समेत ५ सदस्यीय समिति गठन गरि सम्भावित सञ्चार सामाग्री, लक्षित समुह, संस्था, क्षयरोग सम्बन्धि सन्देश बारेमा विस्तृत छलफल गरेर, प्राथमिकिकरणका आधारमा सामाग्री उत्पादन कार्ययोजना बनाई बहुसंख्यकले बोल्ने स्थानीय भाषा तथा सिमान्तकृत तथा पिछ्छडिएका जनसमुदायले बोल्ने भाषामा रेडियो सन्देश तयार गर्ने । पहुँच भन्दा बाहिरका तथा अल्पसंख्यक सिमान्तकृत जनसमुदायलाई लक्षित गरि क्षयरोगका बारेमा जनचेतना सन्देश तयार गर्ने । लोकल एफ.एम बाट बर्षै भरी हप्तामा दुई पटक सन्देश प्रसारण गर्ने ।
सन्दर्भ सामाग्री	<ul style="list-style-type: none"> राष्ट्रिय स्वास्थ्य शिक्षा, सुचना तथा सञ्चार केन्द्रको IEC कार्यक्रमसम्बन्धि निर्देशिका । राष्ट्रिय क्षयरोग केन्द्रले उत्पादन गरेका सुचना सामाग्रीहरु (क्षयरोगका लक्षणहरु, क्षयरोग निदान गर्ने भरपर्दो तरिका, क्षयरोगको उपचार विधि र अवधि)
अपेक्षित उपलब्धि	<ul style="list-style-type: none"> नया क्षयरोगी विरामी पत्ता लाग्ने । क्षयरोगको बारेमा जनचेतनामा बृद्धि भई समाजमा क्षयरोग सम्बन्धि भ्रम र विभेदमा कमि हुने ।
आर्थिक बाँडफाँड	<ul style="list-style-type: none"> उपलब्ध बजेट अनुसार प्रचलित आर्थिक ऐन नियमको अधिनमा रहि स्थानिय तथा प्रचलित एफ.एम संग सम्भौता गरी खर्च गर्ने ।
कार्यक्रमको शिर्षक : जिल्ला स्टोरबाट उपचार केन्द्रहरुमा आकस्मिक औषधी, ल्याब केमिकल एवं स्लाईड तथा अन्य क्षयरोग सम्बन्धि सामाग्री ढुवानी ।	
उद्देश्य	<ul style="list-style-type: none"> क्षयरोगको विरामीको उपचारका लागि आवश्यक औषधी तथा अन्य सामाग्रीको नियमित उपलब्धताको सुनिश्चित हुने ।
कार्यान्वयनको लागि अत्यावश्यक मापदण्ड/ क्रियाकलाप	<ul style="list-style-type: none"> क्षयरोगको औषधी तथा यससँग सम्बन्धित अन्य सामाग्रीको ढुवानी जिल्ला जन/ स्वास्थ्य कार्यालयमा अन्य श्रोतबाट उपलब्ध नियमित बजेटबाट हुन नसक्ने तथा सो बजेट अपुग भएमा र आपतकालीन आपूर्ति गर्नुपर्ने अवस्थामा मात्र यस शिर्षकबाट खर्च गर्न सकिने छ । ढुवानीको व्यवस्था गर्दा स्थानिय यातायात तथा छिटोछरितो साधनको प्रयोग गरी ढुवानी गर्नुपर्ने छ ।

अपेक्षित उपलब्धि	<ul style="list-style-type: none"> ● क्षयरोगका विरामीले नियमित औषधी सेवन गर्न पाउने । ● औषधीको Stock Out नहुने । ● विरामीको खकार परिक्षण नियमित हुने ।
------------------	---

कार्यक्रम शिर्षक : विश्व क्षयरोग दिवस मनाउने	
उद्देश्य	<ul style="list-style-type: none"> ● स्थानिय राजनीतिकर्मी तथा सरोकारवालाहरुबाट क्षयरोग रोकथाम, नियन्त्रण तथा व्यवस्थापनको लागि प्रतिवद्धताबढाउने । ● समुदायमाक्षयरोग बारे चेतना बृद्धि गर्ने ।
कार्यान्वयनको लागि अत्यावश्यक मापदण्ड	<ul style="list-style-type: none"> ● जिल्लास्थित क्षयरोगसँग सम्बन्धित संघसंस्था, सरकारी निकायहरु (जि.वि.स., जि.शि.का., महिला तथा बालबालिका कार्यालय) सँग तयारी बैठक गरि कार्ययोजना बनाई क्षयरोग दिवस मनाउने । ● दिवस मनाउन र प्रचारप्रसारको लागि उपलब्ध श्रोत अनुसारका सञ्चार सामाग्रीहरु तयार पार्ने ।
सम्भावित कार्यक्रमहरु	<ul style="list-style-type: none"> ● न्याली, पत्रकार अन्तरक्रिया, क्षयरोग सम्बन्धि सांस्कृतिक कार्यक्रम, वादविवाद, हाजिरीजवाफ आदि ।
दिवसको लागि मुख्य विषयवस्तु	<ul style="list-style-type: none"> ● क्षयरोगको परिचय, निदान, उपचार ● जिल्लामा क्षयरोगको स्थिति र सञ्चालित कार्यक्रमहरु ● क्षयरोगका चुनौतिहरु (टिबी एचआईभी, DRटिबी,) ● पत्रकार, राजनीतिकर्मी, संघसंस्था र समुदायको भूमिका
सन्दर्भ सामाग्रीहरु	<ul style="list-style-type: none"> ● NTP General Manual ● क्षयरोग सम्बन्धि सञ्चार सामाग्रीहरु ● जिल्ला जन/स्वास्थ्य कार्यालयको वार्षिक प्रतिवेदन
अपेक्षित उपलब्धि	<ul style="list-style-type: none"> ● क्षयरोग कार्यक्रमकोलागि स्थानिय श्रोत परिचालनमा अभिवृद्धि हुने । ● क्षयरोगको बारे जनचेतना बढ्ने र विभेदमा कमि आउने । ● जिल्लास्तरमा क्षयरोग रोकथाम र नियन्त्रण सम्बन्धि कार्यक्रममा समन्वय बढ्ने ।
आर्थिक बाँडफाँड	<ul style="list-style-type: none"> ● उपलब्ध बजेट अनुसारप्रचलित आर्थिक ऐन नियमको अधिनमा रहिखर्च गर्ने ।

कार्यक्रमशीर्षक : क्षयरोग तथा एचआईभी एड्सको(इन्फेक्सन म्यानेजमेन्ट गर्न डट्ससेन्टर र एच.टि.सी.रएआरटिसेन्टरहरु का बिच क्रस रेफरल सिस्टम सुद्विहगर्ने	
उद्देश्यहरु	<ul style="list-style-type: none"> • क्षयरोग तथा एच.आई.भी एड्स संक्रमित विरामिलाई दुबै रोगको उपचार तथा सेवा प्रदान भएको सुनिश्चित गरी comorbidity नियन्त्रण गर्ने । • क्षयरोग तथा एच.आई.भी एड्स कार्यक्रम बिच दुबै समस्या नियन्त्रण गर्न सहकार्य र संयोजन सुनिश्चित गरि कार्यक्रमको लक्ष्य तथा उद्देश्य हासिल हुने ।
सहभागीहरु	उपचार केन्द्र डट्स फोकल पर्सन, प्रयोगशालाका कर्मचारी, ART/HTC मा कार्यगर्ने कर्मचारी, क्षयरोग तथा एच.आई.भि एड्स सम्बन्धि कार्य गर्ने गैह्र सरकारी संस्था तथा अन्य सम्बन्धित व्यक्ति तथा संस्था ।
सहभागी संख्या	२० जना
स्रोत व्यक्ति	जिल्ला स्वास्थ्य तथा जनस्वास्थ्य कार्यालय प्रमुख
सहजकर्ता	जिल्ला क्षयकृष्ट अधिकृत/सहायक, जिल्ला ल्याव सुपरभाइजर, ART/HTC फोकल पर्सन
कार्यक्रम अवधि	१ दिन

<p>कार्यान्वयनको लागि अत्यावश्यक मापदण्ड</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● जिल्लाले cross referral सेवा लागु गर्न विरामि संख्याको आधारमा प्राथमिकिकरण गरि क्षयरोग उपचार केन्द्र छनौट गर्ने र सो संस्थाबाट २ जना सहभागि बोलाउने। ● प्रथम चरणमा जिल्ला तथा अन्य अस्पताल वा अन्य उपचार केन्द्रको परिशरमा भएका डस्र तथा ART/HTC विच कस रेफरल प्रणालि लागु गर्न आवश्यक कार्ययोजना तयार गर्ने ● साथै दोस्रो चरणमा अन्य क्षयरोग उपचार केन्द्र र ए.आर.टि/एच.टि.सी सेन्टरका विच कस रेफरल प्रणालि लागु गर्न आवश्यक कार्ययोजना तयार गर्ने ● क्षयरोगका विरामिको HIV test र HIV infected व्यक्तिको TB test गर्ने अनिवार्य व्यवस्था मिलाउने साथै सम्पूर्ण TB HIV co-infected विरामिले TB drug र ART लिनुपर्ने विषयमा सहभागिलाई जानकारी गराउने । ● कस रेफरल सेवाका लागि दुवै कार्यक्रमका फोकल पर्सन छनौट गर्ने ● कस रेफरल सेवाको तथ्यांक अनिवार्यरुपमा ART तथा TB register मा अध्यावधिक गराउने कुराको जानकारी दिने । ● टि.बि तथा एच.आई.भि को co-infection तथा comorbidity को उचित व्यवस्थापन गर्न कस रेफरल प्रणालिका वारेमा सहभागिलाई ओरिएन्टेसन दिने ● माईक्रोसकोपि सेन्टरहरुले र्यापिड टेस्ट किट बाट टि.बि.विरामिको एच.आई.भि संक्रमणको परिक्षण गर्ने र HCT center ले confirmatory test गर्न जानकारी गराउने ।
<p>तालिमका विषय बस्तु</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● क्षयरोग तथा एच.आई.भि एड्सका कार्यक्रमका वारेमा सक्षिप्त परिचय ● क्षयरोग तथा एच.आई.भि एड्स संक्रमणका वारेमा राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय तथ्यांकको सक्षिप्त प्रस्तुति ● टि.बि तथा एच.आई.भि co-infection तथा comorbidity को वारेमा जानकारी ● टि.बि तथा एच.आई.भि co-infection तथा comorbidity को व्यवस्थापन तथा चुनौतिका वारेमा जानकारी । ● ल्याव कर्मचारीलाई र्यापिड टेस्टको विधि वारे जानकारी ● क्षयरोगका विरामि तथा एच.आई.भि संक्रमितले अनिवार्य रुपमा क्षयरोग तथा एच.आई.भि को परिक्षण गराउने कुराको जानकारी ● टि.बि एच.आई.भि co-infected patient ले क्षयरोगको औषधि एवं ART लिनु पर्ने आश्यकताको जानकारी ● कस रेफरल सेवाको टि.बि. तथा ए.आर.टि रजिष्टरमा विवरण अध्यावधिक गर्ने विधिका वारेमा जानकारी

सन्दर्भ सामाग्री	<ul style="list-style-type: none"> • क्षयरोगको जनरल म्यानुअल, ART manual, टि.बि एच.आई.भि कोइनफेक्सन म्यानेजमेन्ट म्यानुअल, HTC manual, क्षयरोग तथा एच.आई.भि एड्स कार्यक्रमका प्रकाशित तथ्यांक, WHO Annual Report 																																																						
गोष्ठि पूर्व गर्नु पर्ने तयारीहरू	<ul style="list-style-type: none"> • तालीमको कार्ययोजना र कार्यतालिका बनाउने । • सहभागीहरू र श्रोत व्यक्तिहरूलाई पत्राचार गर्ने । • आवश्यक फारमहरू तथा सामाग्रीहरू तयार गर्ने । 																																																						
विधि	समुह विभाजन, प्रस्तुतिकरण, छलफल																																																						
अपेक्षित उपलब्धि	<ul style="list-style-type: none"> • क्षयरोगका विरामिमा एच.आई.भि. संक्रमण र एच.आई.भि संक्रमितमा क्षयरोगको पहिचान हुने । • टि.बि एच.आई.भि संक्रमित विरामिले दुबै समस्याको समयमै उपचार पाई comorbidity व्यवस्थापन हुने । 																																																						
आर्थिक बाँडफाँड	<table border="1"> <thead> <tr> <th>सि. नं.</th> <th>विवरण</th> <th>संख्या</th> <th>दिन</th> <th>दर</th> <th>जम्मा</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>१</td> <td>श्रोत व्यक्ति</td> <td>१</td> <td>१</td> <td>८००</td> <td>८००</td> </tr> <tr> <td>२</td> <td>सहजकर्ता</td> <td>२</td> <td>१</td> <td>७००</td> <td>१,४००</td> </tr> <tr> <td>३</td> <td>कार्यालय सहयोगी</td> <td>१</td> <td>१</td> <td>३००</td> <td>३००</td> </tr> <tr> <td>४</td> <td>सहभागी दै.भ्र.भ. नेपाल सरकारको नियमानुसार</td> <td>२०</td> <td></td> <td></td> <td>३७,९००</td> </tr> <tr> <td>५</td> <td>खाजा</td> <td>२४</td> <td>१</td> <td>१५०</td> <td>३,६००</td> </tr> <tr> <td>६</td> <td>स्टेसनरी</td> <td>२०</td> <td>१</td> <td>१००</td> <td>२,०००</td> </tr> <tr> <td>७</td> <td>तालिम सामाग्री (फोटो कपी, एल.सि.डी, मार्कर, न्यूजप्रीन्ट)</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>२,०००</td> </tr> <tr> <td></td> <td>कुल जम्मा</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>४८,०००</td> </tr> </tbody> </table>	सि. नं.	विवरण	संख्या	दिन	दर	जम्मा	१	श्रोत व्यक्ति	१	१	८००	८००	२	सहजकर्ता	२	१	७००	१,४००	३	कार्यालय सहयोगी	१	१	३००	३००	४	सहभागी दै.भ्र.भ. नेपाल सरकारको नियमानुसार	२०			३७,९००	५	खाजा	२४	१	१५०	३,६००	६	स्टेसनरी	२०	१	१००	२,०००	७	तालिम सामाग्री (फोटो कपी, एल.सि.डी, मार्कर, न्यूजप्रीन्ट)				२,०००		कुल जम्मा				४८,०००
सि. नं.	विवरण	संख्या	दिन	दर	जम्मा																																																		
१	श्रोत व्यक्ति	१	१	८००	८००																																																		
२	सहजकर्ता	२	१	७००	१,४००																																																		
३	कार्यालय सहयोगी	१	१	३००	३००																																																		
४	सहभागी दै.भ्र.भ. नेपाल सरकारको नियमानुसार	२०			३७,९००																																																		
५	खाजा	२४	१	१५०	३,६००																																																		
६	स्टेसनरी	२०	१	१००	२,०००																																																		
७	तालिम सामाग्री (फोटो कपी, एल.सि.डी, मार्कर, न्यूजप्रीन्ट)				२,०००																																																		
	कुल जम्मा				४८,०००																																																		
अनुसचि १ बमोजिमको ढाचामा रहि आर्थिक बाँडफाँडको कार्य गर्ने (प्रचलित आर्थिक ऐन नियमबमोजिम रहि कर कट्टी लगायतका कार्य समेत गर्ने)																																																							

कार्यक्रमको शिर्षक : कार्यक्रम सञ्चालन तथा रेकर्डिङ रिपोर्टिङ एच.एम.आइ.एस. फर्म फर्म्याट फोटोकपी तथा आवश्यक सामाग्री खरिद ।	
उद्देश्यहरू	<ul style="list-style-type: none"> • कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा आवश्यक पर्ने रेकर्डिङ रिपोर्टिङ फर्म फर्म्याट फोटोकपी/प्रिन्टिङ गर्ने ।
कार्यान्वयनको लागि अत्यावश्यक मापदण्ड	<ul style="list-style-type: none"> • टि वि. रेकर्डिङ रिपोर्टिङ फर्म फर्म्याट फोटोकपी/प्रिन्टिङ गर्नु अगावै आवश्यकता पहिचान गर्ने र उपलब्ध बजेट हेरी प्राथमिकीकरण गरी कार्यसम्पादन गर्ने ।

आर्थिक बाँडफाँड (प्रचलित आर्थिक ऐन नियमबमोजिम गर्ने)	बजेट तथा कार्यक्रम अनुसार कार्यक्रमको आवश्यकतालाई ध्यानमा राखि खर्च गर्ने ।
---	---

कार्यक्रमको शिर्षक : डट्स सेन्टरस्तरमा एचएमआईएस प्रणालीमा डाटा समायोजन गर्न नियमित चौमासिक डट्स वर्कसपमा एक दिन थप गरी तालिम संचालन	
उद्देश्यहरु	<ul style="list-style-type: none"> मसिक रुपमा क्षयरोगको डाटा एचएमआईएस प्रणालीमा भर्ने क्षमता अभिवृद्धि हुने ।
सहभागीहरु	उपचार केन्द्र डट्स फोकल पर्सन, प्रयोगशालाका कर्मचारी
सहभागी संख्या	चौमासिक गोष्ठीमा हुने सहभागीको संख्या अनुसार
सहजकर्ता	जिल्ला क्षयकुष्ठ फोकल पर्सन, तथ्यांक अधिकृत/सहायक तथा जिल्ला जन/स्वास्थ्य कार्यालयले तोकेको सुपरभाईजर
कार्यक्रम अवधि	१ दिन
कार्यान्वयनको लागि अत्यावश्यक मापदण्ड	<ul style="list-style-type: none"> यो तालीम ईलाका स्तरमा हुने पहिलो चौमासिक गोष्ठी (मंसिर) को अघिल्लो दिनमा गर्ने । क्षयरोग कार्यक्रममा प्रयोग हुने एचएमआईएस फर्म फर्म्याटहरु बारे आधा दिनसम्म अभिमुखिकरण गराउने र बाँकी आधा दिन समुह विभाजन गरी यसै सम्बन्धि अभ्यास गराउने र अभ्यास गर्दा तयार भएको प्रतिवेदन एक्को अर्को समुहले मुल्यांकन गरी पृष्ठपोषण गर्ने । चौमासिक गोष्ठीमा यस तालीमबाट प्राप्त ज्ञान सिपको प्रयोग गरी रिपोर्ट तयार गर्ने ।
तालीम पूर्व गर्नु पर्ने तयारीहरु	<ul style="list-style-type: none"> तालीमको कार्ययोजना र कार्यतालिका बनाउने । सहभागीहरु र श्रोत व्यक्तिहरुलाई पत्राचार गर्ने । आवश्यक फारमहरु तथा सामग्रीहरु तयार गर्ने ।
विधि	समुह विभाजन, प्रस्तुतिकरण, छलफल, अभिलेख अध्ययन मिलान तथा प्रस्तुति, प्रतिवेदन संकलन, जाँच एवं परिमार्जन ।

अपेक्षित उपलब्धि	<ul style="list-style-type: none"> मासिक रूपमा क्षयरोगको डाटा एचएमआईएस प्रणालीमा भर्ने क्षमता अभिवृद्धि हुने । 																														
<p>आर्थिक बाँडफाँड</p> <p>अनुसन्धि १ बमोजिमको ढाचामा रहि आर्थिक बाँडफाँडको कार्य गर्ने (प्रचलित आर्थिक ऐन नियमबमोजिम रहि कर कट्टी लगायतका कार्य समेत गर्ने)</p>	<table border="1"> <thead> <tr> <th>सि.नं.</th> <th>विवरण</th> <th>संख्या</th> <th>दिन</th> <th>दर</th> <th>जम्मा</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>१</td> <td>सहजकर्ता</td> <td>१</td> <td>१</td> <td>७००</td> <td>७००</td> </tr> <tr> <td>२</td> <td>सहभागी</td> <td>२०</td> <td>१</td> <td>५००</td> <td>१०,०००</td> </tr> <tr> <td>३</td> <td>खाजा</td> <td>२२</td> <td>१</td> <td>१५०</td> <td>३३००</td> </tr> <tr> <td></td> <td>जम्मा</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>१४,०००</td> </tr> </tbody> </table>	सि.नं.	विवरण	संख्या	दिन	दर	जम्मा	१	सहजकर्ता	१	१	७००	७००	२	सहभागी	२०	१	५००	१०,०००	३	खाजा	२२	१	१५०	३३००		जम्मा				१४,०००
सि.नं.	विवरण	संख्या	दिन	दर	जम्मा																										
१	सहजकर्ता	१	१	७००	७००																										
२	सहभागी	२०	१	५००	१०,०००																										
३	खाजा	२२	१	१५०	३३००																										
	जम्मा				१४,०००																										

कार्यक्रम शीर्षक :ट्रान्सफर आउट टि.बि. विरामी तथा रोग निदान भइ उपचारका लागी अन्य ठाउँमा पठाईएका टि.बि. विरामीको उपचार सुनिश्चित गर्न डट्ससेन्टरका बिच तथा रेफरल हस्पिटल जस्तो चाइल्ड हस्पिटल, मेडिकलकलेज र अन्य ठुला अस्पतालको रेफरल मेकानिज्म सुदृढ बनाउने	<ul style="list-style-type: none"> रेफरल अस्पतालमा क्षयरोगको निदान भई अन्य स्थानमा उपचारका लागि प्रेषण गरि पठाईएका विरामिको उपचार लिएको सुनिश्चितता गर्ने रेफरल टि.बि. विरामिको तथ्यांक अध्यावधिक गर्ने
उद्देश्यहरु	

<p>कार्यान्वयनको लागि अत्यावश्यक मापदण्ड</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● विर अस्पताल, टिचिङ्ग अस्पताल महाराजगन्ज, कान्तिबाल अस्पताल, काठमाण्डौ मेडिकल कलेज, मनमोहन सामुदायिक अस्पताल, र अन्तर्राष्ट्रिय मैत्रि बाल अस्पताल मा रेफरल फोकल पर्सन तोक्ने । ● माथि उल्लेखित अस्पतालका सम्बन्धित स्वास्थ्यकर्मि तथा व्यवस्थापनका कर्मचारीलाई रेफरल प्रणालिका वारेमा ओरिएन्टेशन दिने । ● रेफरल रजिष्टर तथा रिपोर्टिङ फर्मको विकास तथा छपाई गरि सम्बन्धित संस्थामा दिने ● अस्पतालमा तोकिएको रेफरल फोकल पर्सनले रेफर भई गएका विरामिको विवरण तोकिएको रजिष्टरमा अध्यावधिक गरि मासिक प्रतिवेदन जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालयलाई तोकिएको ढाँचामा बुझाउने र उक्त प्रतिवेदन जिल्लाले चौमासिक रुपमा रा.क्ष.के मा पेश गर्ने । ● जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालयका क्षय-कृष्ट अधिकृतले महिनामा कम्तिमा चार पटक सम्बन्धित अस्पतालमा गई कार्य प्रगतिको अनुगमन गर्ने । ● माथि उल्लेखित छ वटा अस्पतालका रेफरल फोकल पर्सन संग कार्यक्रम प्रगतिको अर्ध- वार्षिक समिक्षा गर्ने । ● नर्समा उल्लेखित प्रोत्साहन वापतको रकम रेफरल भई जाने विरामिले उपचार लिएको विवरण तथा अन्य सम्बन्धित कामका लागि टेलिफोन खर्च स्वरुप सम्बन्धित रेफरल फोकल पर्सनलाई उपलब्ध गराउने ।
<p>अपेक्षित उपलब्धि</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● रेफरल भएका क्षयरोगका विरामिको विवरण अध्यावधिक भई उपचार लिईरहेको सुनिश्चित हुने ।

सि.नं.	विवरण	संख्या	दिन	दर	जम्मा
१	श्रोत व्यक्ति	१	१	८००	८००
२	सहजकर्ता	२	१	७००	१,४००
३	कार्यालय सहयोगी	१	१	३००	३००
४	सहभागी दै.भ्र.भ. नेपाल सरकारको नियमानुसार	२०			३८,४००
५	खाजा	२४	१	१५०	३,६००
६	स्टेसनरी	२०	१	१००	२,०००
७	तालिम सामग्री (फोटो कपी, एल.सि.डी, मार्कर, न्यूजप्रीन्ट)				१,५००
	कुल जम्मा				४८,०००

कार्यक्रम शिर्षक : जिल्ला भरिका विरामीहरूको व्यक्तिगत विवरण ई-टि.वि. रजिष्टरमा अद्यावधिक गर्न आवश्यक खर्च ।	
उद्देश्य	<ul style="list-style-type: none"> टी.वी.को माष्टर रजिष्टर तयार गर्ने । (यसले गर्दा जिल्लामा जिल्लाभरिको, क्षेत्रमा क्षेत्रभरिको र केन्द्रमा देशभरिका क्षयरोगका विरामीको विवरण हेर्न सकिने ।)
कार्यान्वयनको लागि अत्यावश्यक मापदण्ड/ क्रियाकलाप	<ul style="list-style-type: none"> मासिक रुपमा क्षयरोगको मास्टर रजिष्टर अद्यावधिक गर्ने । उपचार केन्द्रमा रहेको टी.वी. रजिष्टरबाट विरामीको विवरण ल्याउन सम्भव भएमा फोटोकपी नभएमा रजिष्टर अनुसारको फर्म्याट बनाई विवरण सारेर ल्याउने । यसका लागि आवश्यक पर्ने खर्च जस्तै रजिष्टरको फोटोकपी, Electronic Master Register मा Data Entry, अन्य संकलन खर्चका लागि प्रति विरामी रु. २५ का दरले कार्यक्रमका लागि स्विकृत वजेटबाट खर्च गर्ने । मास्टर रजिष्टरमा यसै आ.व.को श्रावण देखि दर्ता भएका विरामीहरूको विवरण अद्यावधिक गर्ने । उपचार केन्द्रहरूबाट विरामीको विवरण जिल्लास्तरमा ल्याउनका लागि मासिक रुपमा जिल्लामा हुने बैठकमा आउदा, जिल्लाबाट उपचार केन्द्रहरूमा हुने नियमित सुपरभिजनमा जाँदा र यस्तै प्रकारका जिल्लास्तरमा हुने अन्य कार्यक्रमका बेलामा अनुकुलता मिलाई ल्याउने व्यवस्था मिलाउने ।

<p>अपेक्षित उपलब्धि</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● क्षयरोगको मास्टर रजिष्टर तयार हुने । ● जिल्लाले उपचाररत विरामीहरुको उपचारको अनुगमन एवं निर्देशन सहज रुपमा दिन सक्ने । ● क्षयरोगको तथ्यांक HMIS संग मिले नमिलेको cross check गरी मिलाउन सकिने । ● विरामीको सुचना नियमित रुपमा अद्यावधिक हुने र सो बमोजिम जिल्ला कार्यक्रम सञ्चालनका लागि कार्ययोजना बनाउन सघाउ पुग्ने ।
-------------------------	---

<p>कार्यक्रम शिर्षक: उपचार अवधिको सुरु र अन्तमा क्याटोगोरि २ अन्तर्गत उपचार लिईरहेका र उपचारको २/३ माहिनामा खकार पोजेटिभ भएका सबै विरामी र डि.आर. विरामीका घर परिवारका सदस्यहरुको जिन-एक्सपर्ट मसिनमा खकार पक्षिण गर्न महिला स्वयं सेविका/आमा समुह /निको भएका क्षयरोगी विरामीहरुको परिचालन गरि डि.आर.विरामी पत्ता लगाई उपचारमा ल्याउने ।</p>	
<p>उद्देश्य</p>	<p>डि.आर.विरामी पत्ता लगाई उपचारमा ल्याउने ।</p>
<p>लक्षित समुह</p>	<p>क्याटोगोरि २ अन्तर्गत उपचार लिईरहेका र उपचारको २/३ माहिनामा खकार पोजेटिभ भएका सबै विरामी र डि.आर. विरामीका घर परिवारका सदस्यहरु</p>
<p>कार्यक्रम कार्यान्वयनका अत्यावश्यक मापदण्ड</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● क्षयकृष्ट अधिकृत/सहायक यस कार्यक्रमको कार्यान्वयन विवरण, नर्म्स, नमुना स्क्रिनिङ फाराम तथा प्रतिवेदन ढाँचा तयार गरि स्वास्थ्य संस्थालाई जानकारी गराउने । सोको जानकारी नियमित मासिक बैठक वा अन्य प्रयोजनका लागि भएको बैठक मार्फत जानकारी गराउने । यस कार्यक्रम लागुगर्दा जिल्लाले तोकिएका लक्षित समुह कुन कुन स्वास्थ्य संस्थामा कति छन् तेस्तै जिल्लाका डि.आर. उपचारकेन्द्रबाट डि. आर.विरामिको नाम, ठेगाना संकलन गरि कुन स्थानका हुन सोहि अनुसार कार्यक्रम संचालन योजना बनाउनु पर्ने छ । <p>क. क्याटोगोरि २ अन्तर्गत उपचार लिईरहेका र उपचारको २/३ माहिनामा खकार पोजेटिभ भएका सबै क्षयरोगका विरामीको जिन-एक्सपर्ट मसिनमा जाँच</p>

	<ul style="list-style-type: none"> ● स्वास्थ्य संस्थामा क्याटोगोरि २ अन्तर्गत उपचार लिईरहेका र उपचारको २/३ महिनामा खकार पोजेटिभ भएका सबै विरामीमा क्षयरोगको फस्ट लाइनको Rifampicin resistant भए नभएको एकित गर्न विरामिलाई नजिकको जिन एक्सपर्ट सेन्टरमा रेफरल स्लिप भरी जाँचका लागि पठाउने । यदि विरामि कमजोर वा अशक्त भई जिन एक्सपर्ट सेन्टरमा आउन नसक्ने अवस्था भएमा खकार संकलन गरी महिला स्वयं सेविका, डट्स सेन्टरका कुनै कर्मचारी वा विरामिको कुनै घरपरिवारका सदस्यलाई जिन-एक्सपर्ट सेन्टरमा जाँचका लागि पठाउने । कल्चर/डि.एस.टि सेन्टर नजिक भएमा त्यहा पनि पठाउन सकिने छ । ● खकार जाँचका लागि पठाउने स्वास्थ्य सस्थाले विरामिको खकार जाँचको नतिजा के भयो भनि विरामि वा जिन-एक्सपर्ट सेन्टरका कर्मचारी लाई सोधि सुनिश्चित गर्नुपर्ने छ । ● जिन एक्सपर्ट जाँचबाट क्याटोगोरि २ अन्तर्गत उपचार लिईरहेका र उपचारको २/३ महिनामा खकार पोजेटिभ भएका विरामी Rifampicin resistant भएको पाइएमा क्षयरोगको रजिष्टरमा switched to second line treatment भनि जनाउनु पर्ने छ र तुरुन्त एम.डि.आर. उपचारका लागि सम्बन्धित स्वास्थ्य सस्थामा पठाई विरामिले उपचार लिएको सुनिश्चित गर्नु पर्ने छ । <p>ख.डि.आर. विरामिको घरपरिवारका सदस्यको Contact screening</p> <ul style="list-style-type: none"> ● सम्बन्धित ठाउँको डट्स सेन्टरका कुनै एक जना स्वास्थ्यकर्मी, महिला स्वास्थ्य स्वयं सेविका तथा आमा समूहका सदस्यले डि.आर. विरामिको घरका सबै सदस्यसँग छुट्टाछुट्टै संभावित क्षयरोगी स्क्रिनिङ फाराम भरि क्षयरोगको लक्षण भएको पाइएमा परिक्षणको लागि जिन-एक्सपर्ट सेन्टरमा ल्याउने । ● यदि सम्भावित क्षयरोगको विरामि कमजोर वा अशक्त भई वा अन्य कारणले जिन एक्सपर्ट सेन्टरमा आउन नसक्ने अवस्था भएमा खकार संकलन गरी महिला स्वयं सेविका, डट्स सेन्टरका कुनै कर्मचारी वा विरामीको कुनै घरपरिवारका सदस्यलाई जिन-एक्सपर्ट सेन्टरमा जाँचका लागि पठाउने । कल्चर/डि.एस.टि सेन्टर नजिक भएमा त्यहा पनि पठाउन सकिने छ ।
--	---

	<ul style="list-style-type: none"> ● खकार जाँचको नतिजा के भयो भनि सम्वन्धित स्वास्थ्य संस्थाले खकार लिईजाने वा जिन-एक्सपर्ट सेन्टरका कर्मचारीले लाई सोधि सुनिश्चित गर्नुपर्ने छ । यदि MTB with rifampicin resistant पत्ता लागेमा तुरुन्त डि.आर सेन्टरमा पठाई उपचार लिएको सुनिश्चित गर्नु पर्ने छ । अन्य ● खकार जाँचको नतिजाको सोधपुछ, कार्यका निमित्त नर्स अनुसार प्रति विरामि कम्प्युनिकेशन/फलोअप खर्च उपलब्ध गराउनु पर्ने छ । ● जिन एक्सपर्ट सेन्टरलाई जिल्ला स्वास्थ्य तथा जनस्वास्थ्य कार्यालयले विरामिलाई वा खकार लिइ आउने व्यक्तिलाई दिइने यातायात खर्च पेशिक स्वरुप उपलब्ध गराउने र विरामिको जिन एक्सपर्ट जाचको नतिजा र स्वास्थ्य सस्थाबाट जाचका लागि पठाएको रेफरल स्लिपको प्रतिलिपि र भर्पाइको सक्कल कागजात लिई पेशिक पछोत गर्ने । ● सम्वन्धित परिचालन समुहलाई जिन-एक्सपर्ट मेसिन,स्क्रिनिङ फाराम, खकार संकलन तथा परिक्षण एवं परामर्श सम्वन्धि जानकारि गराई परिचालन गर्ने र आमा समुहलाई महिला स्वयंसेविको समन्वयमा परिचालन गर्ने । ● क्षयकुष्ठ फोकल पर्सनले स्क्रिनिङ फाराम लगायत प्रतिवेदन, रजिष्टरको दिइएको नमुना अनुसारको जिल्लामानै छप्राई गरि सम्वन्धित स्वास्थ्य संस्थालाई उपलब्ध गराउने र उक्त फर्म, फरमेटको व्यवस्था जिल्ला जन/स्वास्थ्य कार्यालयले वजेटको व्यवस्था यसै शिर्षकको नर्समा उल्लेख गरिए अनुसार गर्ने । ● तोकिएको ढाँचामा मासिक प्रतिवेदन बनाई जिल्ला स्वास्थ्य तथा जनस्वास्थ्य कार्यालयलाई डट्स सेन्टरले प्रतिवेदन बुझाउने र जिल्लाले चौमासिकरुपमा यस केन्द्रलाई अनिवार्य उपलब्ध गराउने । ● जिल्ला स्वास्थ्य तथा जनस्वास्थ्य कार्यालयले पत्ता लागेका डि.आर. विरामिको उपचारको सुनिश्चितता गर्ने । ● डट्स सेन्टरले DR suspect register बनाई विवरण अध्यावधिक गर्ने ।
अपेक्षित उपलब्धि	विरामीका घरपरिवारमा रहेका क्षयरोगका विरामि पत्ता लाग्ने ।
प्रतिवेदन	तल दिईएको प्रतिवेदन फाराम अनुसारको विवरण चौमासिक रुपमा रा.क्ष.के. मा पेश गर्ने ।

आर्थिक वाडफाँड	सि.नं.	विवरण	दर	जम्मा
	१	स्वास्थ्य स्वयंसेविका तथा आमासमूहलाई जिन-एक्सपर्ट सेन्टर पुगि जाँच गरेवापत विरामी सहित आतेजाते खर्च	२०००	२०००
	२	जिल्ला स्वास्थ्य/जनस्वास्थ्य कार्यालयले स्क्रिनिंग फाराम तथा अन्य आवश्यक फर्म फरमेट छपाई/फोटोकपी तथा वितरण गर्ने	५०	५०
	३	जिन एक्सपर्ट सेन्टरबाट Refampicin resistant भई एम.डि.आर.सेन्टरमा रिफर गरिएका विरामीहरू पुगे नपुगेको सुनिश्चितता गर्न सन्चार खर्च ।	१७५	१७५
	जम्मा		२२२५	

नोट: यस कार्यक्रमका लागि दिइएका विभिन्न उपशिर्षकहरूमा भएको आर्थिक वाडफाँडमा खर्च गर्दा बचत भएमा जिल्ला जन/स्वास्थ्य कार्यालयले माथि दिइएका उप शिर्षकहरूमा कार्यक्रमको थप लक्ष्य प्राप्तिको सुनिश्चितता गर्दै दिइएको नम्स अनुसार वाडफाँड गरी खर्च गर्न सक्ने छ ।

कार्यक्रम शीर्षक : महिला स्वयंसेविका र आमा समूह र निको भएका क्षयरोग विरामी र कार्यालय सहायकहरूको परिचालन गरि प्राइमेरीडिफ्लटर विरामीहरूलाई उपचारमा ल्याउने

उद्देश्यहरू	<ul style="list-style-type: none"> माइक्रोसकोपि सेन्टरमा क्षयरोग निदानभई उपचारमा नआएका विरामि पत्ता लगाई उपचारमा ल्याउने र समुदायमा क्षयरोगको संक्रमण रोक्ने । क्षयरोगको केस फाईनिडिड दर बृद्धि गर्ने
लक्षित समुह	<ul style="list-style-type: none"> माइक्रोसकोपि सेन्टरमा क्षयरोग निदानभई उपचारमा नआएका विरामि
परिचालन गरिने समुह	<ul style="list-style-type: none"> महिला स्वयं सेविका, आमा समुह, कार्यालय सहयोगी, निको भएका क्षयरोगका विरामि

<p>कार्यान्वयनको लागि अत्यावश्यक मापदण्ड तथा विधि</p>	<ul style="list-style-type: none"> • माईक्रोसकोपि सेन्टरहरूले क्षयरोग निदानभई उपचारमा नआएका विरामिको सम्पर्क नम्बर र ठेगाना सहितको नामावलीको सुचि तयार गर्ने । र डट्स सेन्टर इन्चार्जलाई उपलब्ध गराउने । • डट्स सेन्टर इन्चार्जले विरामिको सम्पर्क नम्बरमा फोन गरी क्षयरोगको निदान भएको जानकारी दिने र उपचारमा आउन अनुरोध गर्ने । • विरामि उपचारमा नआएको एकिन भएमा वा सम्पर्क हुन नसकेमा माथि तोकिएका व्यक्ति मध्य एकलाई विरामिको ठेगानामा ल्याव नतिजा सहित खोजपडतालका लागि पठाई विरामि उपचारमा आए नआएको एकिन गर्ने र उपचारमा नआएको भए उपचारमा ल्याउने । • प्रत्येक माईक्रोसकोपि सेन्टरले उच्चबचथ यिकत तय ।र्याधिगउड का लागि छुट्टै रजिष्टर बनाई हराएका विरामिको विवरण अध्यावधिक गर्ने र जिल्लाबाट तोकिएको ढाँचामा मासिक रिपोर्ट बनाई जिल्लालाई उपलब्ध गराउने • जिल्ला स्वास्थ्य तथा जनस्वास्थ्य कार्यालयका क्षयरोग तथा ल्याव फोकल पर्सनले चौमासिकरूपमा सो विवरण क्षेत्र मार्फत रा.क्ष.के लाई उपलब्ध गराउने • जिल्ला स्वास्थ्य तथा जनस्वास्थ्य कार्यालयका क्षयरोग तथा ल्याव फोकल पर्सनले यस कार्यको नियमितरूपमा अनुगमन गर्ने ।
<p>अपेक्षित उपलब्धि</p>	<ul style="list-style-type: none"> • प्रयोगशालामा क्षयरोग निदान भई उपचारमा नआएका विरामि पत्तालागि उपचारमा आउने र समुदायमा क्षयरोग संक्रमणमा कमि हुने ।

आर्थिक बाँडफाँड	सि.नं.	विवरण	दर	जम्मा
अनुसचि १ बमोजिमको ढाचामा रहि आर्थिक बाँडफाँडको कार्य गर्ने (प्रचलित आर्थिक ऐन नियमबमोजिम रहि कर कट्टी लगायतका कार्य समेत गर्ने)	१	माईक्रोसकोपी सेन्टरबाट उपचारकेन्द्रमा प्राइमरि डिफिल्टर भएका विरामीहरुको पूर्ण विवरण दिन सन्चार खर्च	१००	१००
	२	स्वास्थ्य स्वयंसेविका,आमासमूह,निको भएका क्षयरोग विरामी र कार्यालय सहयोगीलाई यातायात खर्च (प्राइमरि डिफिल्टर विरामीको घर तथा स्वास्थ्य संस्थामा आतेजाते)	४००	४००
	३	प्राइमरि डिफिल्टर विरामीहरुलाई स्वास्थ्य संस्थामा ल्याई उपचारमा नियमित गराएमा स्वास्थ्य स्वयंसेविका,आमासमूह,निको भएका क्षयरोग विरामी र कार्यालय सहयोगीलाई प्रत्साहान खर्च	८५	८५
		जम्मा		५८५

कार्यक्रमको शिर्षक : हिमालि जिल्लाका माईक्रोकोपिक सेन्टर नभएका डट्स सेन्टरबाट स्पुटम स्लाईड गरि जांचका लागि नजिकको माईक्रोसकोपीक सेन्टरमा पठाउने ।

ग्लोबल फण्डबाट यस कार्यक्रम स्विकृत नभएको हुदा संचालन नगर्ने

उद्देश्य	केश फाइन्डि बढाउने ।
कार्यान्वयनको लागि अत्यावश्यक मापदण्ड/ क्रियाकलाप	<ul style="list-style-type: none"> माईक्रोसकोपी सेन्टर नभएकास्वास्थ्य संस्थामा सम्भावित क्षयरोगीको खकार संकलन गरि स्लाईड तयार गर्ने । उक्त तयारी स्लाईडलाई नजिकको माइक्रोसकोपी केन्द्र सम्म महिनाको २ पटक ढुवानी गर्ने व्यवस्था मिलाउने । प्रत्येक पटक पहिला ढुवानी गरेको स्लाईडहरुको नतिजा संकलन गरि सम्बन्धित स्वास्थ्य संस्थामा ल्याउने । कर्मचारी हुनेछ । प्रयोगशालाले स्लाईड बुझेको भर्पाइ पेश भएपछि मात्र भुक्तानी दिनु पर्नेछ । यसरी ढुवानी गराईएका स्लाईड संख्या र पत्ता लागेका पोर्जेटिभ विरामीको विवरण क्षेत्रिय चौमासिक गोष्ठीमा पेश गर्नुपर्नेछ ।
अपेक्षित पलब्धि	<ul style="list-style-type: none"> केश फाइन्डिमा बृद्धि हुने ।
बजेट बाँडफाँड	प्रति पटक आतेजाते खर्च रु. १००० मात्र ।

कार्यक्रम शिर्षक : तराई,पहाड,हिमाली जिल्लाहरूका हार्ड टु रिच -दुर्गम) क्षेत्रमा माइक्रोस्कोपि क्याम्प गरि क्षयरोगिका विरामी पत्ता लगाउने	
उद्देश्य	समुदायमा लुकिछिपी रहेका क्षयरोगी पत्ता लगाई उपचारमा ल्याउने ।
लक्षित समुदाय	<ul style="list-style-type: none"> शहरी सुकुम्बासी (स्लम) सिमान्तकृत तथा पिछडिएका वर्ग, मजदुर धेरै जनसंख्या भएका गाँउ/बस्ती होस्टेल, गुम्बा, अनाथालय, वृद्धाश्रम, कलकारखाना र अन्य अधिक जोखिममा रहेका जनसंख्या
श्रोत व्यक्ति	जिल्ला जन/स्वास्थ्य कार्यालय प्रमुख
सहजकर्ता	जिल्ला क्षयकृष्ट अधिकृत/सहायक, ल्याव पर्सन, जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालयबाट खटाईएका स्वास्थ्यकर्मीहरु, स्वयंसेवक र सहयोगीहरु
कार्यक्रम अवधि	१ दिन अभिमुखिकरण, २ दिन क्याम्प सञ्चालन
कार्यक्रम कार्यान्वयनका चरण प्रक्रिया तथा मापदण्ड	<ul style="list-style-type: none"> क्षयरोगको समस्या धेरै भएको र क्षयरोगको जोखिममा रहेका जनसंख्या बसोबास गर्ने गा.वि.स. र क्षयरोगको संक्रमण फैलन सक्ने स्थान जस्तै जेल, कलकारखाना, गुम्बा, वृद्धाश्रम, होस्टेल को पहिचान र छनोट गर्ने । जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालयको समिक्षा बैठकहरु, मासिक बैठकहरु, इलाका डटस बर्कसपबाट आएका यस सम्बन्धि विवरणलाई समेत ध्यान दिने । सम्बन्धित गा.वि.स.को स्वास्थ्य संस्थालाई माईक्रोस्कोपी क्याम्प सम्बन्धि विवरणहरु सहित पत्राचार गर्ने तथा कार्यक्रम सञ्चालनको लागि समन्वय गर्ने । चरणहरु १. अभिमुखिकरण माईक्रोस्कोपी क्याम्प सञ्चालन गर्नु एक हप्ता पहिले नै सम्बन्धित गा.वि.स. को स्वास्थ्य संस्थाको फोकल पर्सनले सम्बन्धित गा.वि.स. का महिला स्वयं सेविका, शिक्षक, समाजसेवी लाई अभिमुखिकरण सञ्चालन गर्नुपर्दछ । सहभागी : महिला स्वयं सेविका, शिक्षक, समाजसेवी मध्येबाट १५ जना सक्रिय व्यक्ति सहजकर्ता :स्थानिय स्वास्थ्य संस्थाको क्षयकृष्ट फोकल पर्सन, स्थानिय स्वास्थ्य संस्था प्रमुख

	<ul style="list-style-type: none"> ● विषयवस्तु : क्षयरोगको परिचय (परिभाषा, लक्षण, सन् तरिका, प्रकार), क्षयरोगको वर्तमान अवस्था (सम्बन्धित जिल्ला, गा.वि.स.), क्षयरोग नियन्त्रण कार्यक्रमका क्रियाकलापहरु, निदान गर्ने तरिका, उपचार पाईने स्थान, दैनिक औषधि सेवन गर्नुको महत्व, औषधि खान छोडेका विरामीहरुको खोजी र क्षयरोगीलाई समुदाय तथा परिवारले गर्नुपर्ने व्यवहार तथा सहयोग, क्याम्पको उद्देश्य, क्याम्प सञ्चालनमा सहभागी, समुदाय तथा स्वास्थ्य संस्थाको भुमिका, कार्ययोजना निर्माण ● तयारी : जिल्ला जन/स्वास्थ्य कार्यालयले कार्यक्रमको विस्तृत विवरण सम्बन्धित स्वास्थ्य संस्थालाई जानकारी गराउने, अन्य सहयोगी संघसंस्थाहरूसँग समन्वय गर्ने साथै कार्यक्रम व्यवस्थापनका अन्य तयारीहरु गर्ने (स्टेशनरी, आर्थिक बील भर्पाई, उपस्थिति विवरण इत्यादि) । सम्बन्धित स्वास्थ्य संस्थाले अभिमुखिकरणको सहभागीताका लागि स्थान, मिति र समय तोक्यी सहभागीलाई खबर गर्ने । <p>२. प्रचारप्रसार</p> <p>अभिमुखिकरण लगत्तै सम्बन्धित गा.वि.स. का महिला स्वयं सेविका, शिक्षक, समाजसेवी र पूर्ण जानकारी सहित लोकल एफ.एम. मार्फत प्रचारप्रसार गराउनु पर्दछ ।</p> <ul style="list-style-type: none"> ● माईक्रोस्कोपी क्याम्प सम्बन्धि क्षयरोगको उपचार तथा लक्षण सहितको विस्तृत विवरण एवं क्याम्प आयोजना हुने स्थान, मिति र समय तोक्यीएको प्रचारप्रसार सामाग्री अभिमुखिकरण कार्यक्रमका सहभागीहरुलाई वितरण गर्ने । ● अभिमुखिकरण कार्यक्रममा बनेको कार्ययोजना अनुसार अभिमुखिकरणका सहभागीहरुलाई क्याम्प सम्बन्धि प्रचारप्रसार गर्न परिचालन गर्ने । ○ सम्बन्धित गा.वि.स.का हरेक वडाहरुको मुख्य मुख्य स्थान (चोक, पसल, चौतारी, विद्यालय, हाटबजार र अन्य यस्तै जमघट हुने स्थान) मा प्रचार सामाग्री टाँस्ने । ○ घर दैलो कार्यक्रम गरी समुदायका सबै घरधुरी सम्म कार्यक्रमको प्रचारप्रसार गर्ने । ○ प्रचारप्रसारको क्रममा पहिचान भएका शंकास्पद क्षयरोगका विरामीहरुलाई सो क्याम्पमा अनिवार्य रुपमा उपस्थित गराउने <p>३. क्याम्पको आयोजना</p> <ul style="list-style-type: none"> ● तयारी : स्वास्थ्यकर्मी तथा आवश्यक उपकरण (माईक्रोस्कोप, स्लाइड, रिजेन्ट इत्यादि), क्याम्प स्थल, फर्निचर, फर्म फरम्याट र अन्य आवश्यक सामाग्रीको व्यवस्था गर्ने । ● स्वयंसेवक परिचालन गरी प्रत्येक वडा गाउँ बाट सेवाग्राहि क्याम्प स्थलमा जम्माहुने व्यवस्था गराउने ।
--	---

	<ul style="list-style-type: none"> ● क्याम्पमा वितरण गरीने औषधि जिल्ला जन/स्वास्थ्य कार्यालयबाटै व्यवस्था गर्ने ● स्थानिय स्वास्थ्यकर्मिको प्रयोगगरी क्याम्पमा सेवा लिन आएका व्यक्तिहरुको क्षयरोग स्क्रनिङ्ग फारम प्रयोगगरी सम्भावित क्षयरोगका विरामिको पहिचान गर्ने र जिल्लाबाट आएका स्वास्थ्य कर्मिका थप जाँचका लागि पठाउने व्यवस्था मिलाउने । ● सम्भावित क्षयरोगीको खकारका २ नमुना संकलन गरी परिक्षण गर्ने। क्याम्प अवधिमा परिक्षण गर्न नभयाइएका खकारका नमुना संकलन गरी जिल्ला जन/स्वास्थ्य कार्यालयमा परिक्षण गराई सो को नतिजा सम्बन्धित स्वास्थ्य संस्थामा गराउने र निदान भएका क्षयरोगका विरामि उपचारमा आएको सुनिश्चित गर्ने । ● माईक्रोस्कोपिक परिक्षणबाट क्षयरोगको निदान नभएको तर क्षयरोग हुन सक्ने सम्भावित लक्षण प्रष्ट भएका (खास गरी सम्भावित स्मेयर नेगेटिभ) क्षयरोगका विरामीको खकारको नमुना पुनः संकलन गरि जिल्ला अस्पतालमा ल्याई जिनएक्सपर्ट मेसिन उपलब्ध भएको अवस्थामा सो मेसिनद्वारा जाँच गरी सुनिश्चित गर्ने नभएको अवस्थामा रेफर गरी डाक्टरद्वारा जाँच गराई रोगको सुनिश्चितता गर्ने । ● उपचाररत तथा विगतमा उपचार लिईसकेका क्षयरोगका विरामिका घरपरीवारका सम्पूर्ण सदस्यको खकार परिक्षण अनिवार्यरूपमा गराउने व्यवस्था स्वयंसेवक परिचालन गरी गराउने । ● क्याम्पमा फोक्सो भन्दा अन्य भागमा (EP) क्षयरोग भएको लक्षण तथा चिन्ह देखिएका विरामीलाई जिल्ला अस्पतालमा रेफर गरी जाँच भए नभएको सुनिश्चित गर्ने । ● सम्भावित विरामीका स्लाईड तयारी गर्दा स्लाईड नम्बर प्रष्ट रूपमा उल्लेख भएको हुनुपर्नेछ । ● माईक्रोस्कोपिक क्याम्पबाट निदान भएका विरामीलाई सम्बन्धित स्वास्थ्य संस्थामा दर्ता गराई उपचारको सुनिश्चितता गर्ने । <p>४. प्रतिवेदन :</p> <ul style="list-style-type: none"> ● निम्न ढाँचामा प्रतिवेदन तयार गरी कार्यक्रम समाप्त भएको १५ दिन भित्र रा.क्ष.के.मा ल्याव रिजल्ट फाराम सहित पेश गर्ने । ● प्रतिवेदनको ढाँचा : 																								
	<p>जिल्लाको नाम :</p> <p>क्याम्प संचालन भएको गाविसको नाम :</p> <p>क्याम्प संचालन भएको मिति:</p> <table border="1" data-bbox="322 1220 977 1396"> <thead> <tr> <th>क्र.स.</th> <th>स्क्रिनिङ्ग गरिएको व्यक्तिको नाम</th> <th>स्क्रिनिङ्गमा भेटिएको संभावित क्षयरोगको विरामीको नाम</th> <th>विरामीको ठेगाना</th> <th>जाँच गरिएको मिति</th> <th>जाँचको नतिजा</th> <th>उपचारका लागि विरामी दर्ता गरिएको स्वास्थ्य संस्थाको नाम</th> <th>कैफियत</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td> </td> <td> </td> <td> </td> <td> </td> <td> </td> <td> </td> <td> </td> <td> </td> </tr> <tr> <td> </td> <td> </td> <td> </td> <td> </td> <td> </td> <td> </td> <td> </td> <td> </td> </tr> </tbody> </table>	क्र.स.	स्क्रिनिङ्ग गरिएको व्यक्तिको नाम	स्क्रिनिङ्गमा भेटिएको संभावित क्षयरोगको विरामीको नाम	विरामीको ठेगाना	जाँच गरिएको मिति	जाँचको नतिजा	उपचारका लागि विरामी दर्ता गरिएको स्वास्थ्य संस्थाको नाम	कैफियत																
क्र.स.	स्क्रिनिङ्ग गरिएको व्यक्तिको नाम	स्क्रिनिङ्गमा भेटिएको संभावित क्षयरोगको विरामीको नाम	विरामीको ठेगाना	जाँच गरिएको मिति	जाँचको नतिजा	उपचारका लागि विरामी दर्ता गरिएको स्वास्थ्य संस्थाको नाम	कैफियत																		

सन्दर्भ सामाग्रीहरु	<ul style="list-style-type: none"> राष्ट्रिय क्षयरोग कार्यक्रमका फर्म फरमेटहरु NTP जनरल म्यानुअल, क्लिनिकल म्यानुअल, ल्याब म्यानुअल, क्षयरोग सम्बन्धि अन्य शैक्षिक सामाग्रीहरु ACSM को नीति तथा रणनीतिहरु 																																																																														
अपेक्षित उपलब्धि	समुदायमा लुकिछिपी रहेका क्षयरोगी पत्ता लागी उपचारमा आउने ।																																																																														
आर्थिक बाँडफाँड (प्रचलित आर्थिक ऐन नियमको अधिनमा रहि कर कट्टी लगायतका कार्य समेत गर्ने)	<p style="text-align: center;">माइक्रोस्कोपि क्याम्प गरि क्षयरोगिका विरामी पत्ता लगाउने</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="width: 10%;">सि.नं.</th> <th style="width: 30%;">विवरण</th> <th style="width: 10%;">संख्या</th> <th style="width: 10%;">दिन</th> <th style="width: 10%;">दर</th> <th style="width: 10%;">जम्मा</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td colspan="6" style="text-align: center;">१. अभिमुखिकरण</td> </tr> <tr> <td>१</td> <td>श्रोत व्यक्ति</td> <td>१</td> <td>१</td> <td>७००</td> <td>७००</td> </tr> <tr> <td>२</td> <td>सहजकर्ता(स्थानिय स्वास्थ्य काम) तालिम भत्ता</td> <td>२</td> <td>२</td> <td>६००</td> <td>२,४००</td> </tr> <tr> <td>३</td> <td>सहभागी आते जाते यातायात खर्च</td> <td>१५</td> <td>१</td> <td>४००</td> <td>६,०००</td> </tr> <tr> <td>४</td> <td>कार्यालय सहयोगी</td> <td>१</td> <td>१</td> <td>२००</td> <td>२००</td> </tr> <tr> <td>५</td> <td>खाजा</td> <td>२०</td> <td>१</td> <td>१५०</td> <td>३,०००</td> </tr> <tr> <td>६</td> <td>स्टेसनरी</td> <td>१५</td> <td>१</td> <td>५०</td> <td>७००</td> </tr> <tr> <td></td> <td>जम्मा</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>१३,०००</td> </tr> <tr> <td colspan="6" style="text-align: center;">२. प्रचारप्रसार</td> </tr> <tr> <td>१</td> <td>सहभागिहरुका लागि क्याम्पको सूचना तथा लक्षण सहितको सन्देश भएको पम्पलेट छपाई गरि वितरण गर्ने ।</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>७,०००</td> </tr> <tr> <td>२</td> <td>स्वयंसेवकलाई क्याम्पको आयोजनाका वारेमा जनचेताना गर्न यातायात खर्च</td> <td>१५</td> <td>१</td> <td>४००</td> <td>६,०००</td> </tr> <tr> <td></td> <td>जम्मा</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>१३,०००</td> </tr> </tbody> </table>	सि.नं.	विवरण	संख्या	दिन	दर	जम्मा	१. अभिमुखिकरण						१	श्रोत व्यक्ति	१	१	७००	७००	२	सहजकर्ता(स्थानिय स्वास्थ्य काम) तालिम भत्ता	२	२	६००	२,४००	३	सहभागी आते जाते यातायात खर्च	१५	१	४००	६,०००	४	कार्यालय सहयोगी	१	१	२००	२००	५	खाजा	२०	१	१५०	३,०००	६	स्टेसनरी	१५	१	५०	७००		जम्मा				१३,०००	२. प्रचारप्रसार						१	सहभागिहरुका लागि क्याम्पको सूचना तथा लक्षण सहितको सन्देश भएको पम्पलेट छपाई गरि वितरण गर्ने ।				७,०००	२	स्वयंसेवकलाई क्याम्पको आयोजनाका वारेमा जनचेताना गर्न यातायात खर्च	१५	१	४००	६,०००		जम्मा				१३,०००
सि.नं.	विवरण	संख्या	दिन	दर	जम्मा																																																																										
१. अभिमुखिकरण																																																																															
१	श्रोत व्यक्ति	१	१	७००	७००																																																																										
२	सहजकर्ता(स्थानिय स्वास्थ्य काम) तालिम भत्ता	२	२	६००	२,४००																																																																										
३	सहभागी आते जाते यातायात खर्च	१५	१	४००	६,०००																																																																										
४	कार्यालय सहयोगी	१	१	२००	२००																																																																										
५	खाजा	२०	१	१५०	३,०००																																																																										
६	स्टेसनरी	१५	१	५०	७००																																																																										
	जम्मा				१३,०००																																																																										
२. प्रचारप्रसार																																																																															
१	सहभागिहरुका लागि क्याम्पको सूचना तथा लक्षण सहितको सन्देश भएको पम्पलेट छपाई गरि वितरण गर्ने ।				७,०००																																																																										
२	स्वयंसेवकलाई क्याम्पको आयोजनाका वारेमा जनचेताना गर्न यातायात खर्च	१५	१	४००	६,०००																																																																										
	जम्मा				१३,०००																																																																										

३. क्याम्प सञ्चालन					
१	क्षयकुष्ठ अधिकृत	१ जना	५ दिन	नेपाल सरकारको आर्थिक नियम अनुसार दै.अ. भत्ता	३०,०००
२	ल्याव टे./अ.	२ जना			
३	स्वास्थ्यकर्मि (डाक्टर, एच.य.)	२ जना			
४	कार्यालय सहयोगी (१ जना स्थानिय) सम्भव भएसम्म स्मेयर तयार गर्न सक्ने	२ जना			
५	कार्यक्रम संयोजक भत्ता (स्थानिय स्वास्थ्यकर्मि)	३ जना	५००	२	३,०००
६	अभिमुखिकरण लिएका सहभागीहरु (FCHV) लाई आते जाते यातायात खर्च	१५	४००	१	६,०००
७	क्याम्प अवधिको खाजा खर्च नियमानुसार				७,०००
८	भरिया तथा सवारि साधन (सामाग्री ढुवानि)				७,०००
	जम्मा				५३,०००

कलकारखाना वा कारागारहरुमा केश डिटेक्सन बढाउने (माइक्रोस्कोपि क्याम्प)					
सि.नं.	विवरण	संख्या	दिन	दर	जम्मा
१	क्षयकुष्ठ फोकल पर्सन	१ जना	२	नेपाल सरकारको आर्थिक नियम अनुसार दै.अ.भ.	१३,२००
२	ल्यावअ. /टेक्सिसियन	२ जना			
३	स्वास्थ्यकर्मि (हे.अ.)	१ जना			
४	कार्यालय सहयोगी (१ जना स्थानिय)	२ जना			
				२००	४००

राष्ट्रिय क्षयरोग कार्यक्रम सञ्चालन निर्देशिका (जिल्लास्तर) आ.व. २०७२/७३ / २९

५	कारागार/ कारखाना (प्रमुख, स्वास्थ्य कर्मचारी) संयाजक भत्ता	२ जना	२	५००	२,०००
६	खाजा खर्च नियमानुसार	८ जना	२	१५०	२,४००
७	सवारी साधन (सामाग्री ढुवानी)	२ जना			४,०००
	जम्मा				२२,०००
काइक्रोस्कोपी क्याम्पको कुल जम्मा बजेट रु.					९५,०००
<p>जेल, कलकारखाना, गुम्बा तथा क्षयरोगको संक्रमण हुन सक्ने विशेष स्थान नभएका जिल्लाहरूले गा.वि.स. मा गरिने क्याम्पको नर्स अनुसार टारगेट बढाई अन्य गा.वि.स. मा माइक्रोस्कोपी क्याम्प सन्चालन गर्न सक्ने छन् ।</p>					

<p>कार्यक्रम शिर्षक: सबै पीबिसी विरामीको घरपरिवारका सदस्यहरूलाई महिला स्वयंसेविकारआमा समूह परिचालन गरि विरामीको उपचार अवधि तथा वर्षमा दुई पटक अनिवार्य रुपमा स्क्रिनिंग गरी क्षयरोगका विरामी पत्ता लगाई उपचारमा ल्याउने.</p>	
उद्देश्य	क्षयरोगका विरामीहरूको घरपरिवार तथा सम्पर्कमा रहेका व्यक्तिहरूको खकार परिक्षण गरी रोग पत्ता लगाई उपचारमा ल्याउने ।
लक्षित समुह	पि वि सी क्षयरोगका उपचारत तथा एक एकवर्ष अगाडी उपचार पुरागरेका विरामीहरूको घरपरिवार तथा सम्पर्कमा रहेका व्यक्तिहरूसबै
कार्यक्रम कार्यान्वयनका अत्यावश्यक मापदण्ड	<ul style="list-style-type: none"> क्षयकुष्ठ अधिकृत सहायक यस कार्यक्रमको कार्यान्वयन विवरण, नर्स, नमुना स्क्रिनिङ फाराम तथा प्रतिवेदन ढाँचा तयार गरि स्वास्थ्य संस्थालाई जानकारी गराउने । सोको जानकारी नियमित मासिक बैठक वा अन्य प्रयोजनका लागि भएको बैठक मार्फत जानकारी गराउने । स्वास्थ्य संस्थामा महिला स्वास्थ्य स्वयं सेविकाहरूको नियमित बैठकमा हाल डट्समा उपचाररत तथा एक बर्ष अगाडि पल्मोनरी पोर्जेटिभ विरामीहरूको सुचि तयार पारि सम्बन्धित सेविकालाई स्क्रिनिङ फाराम, खकार संकलन तथा परिक्षण एवं परामर्श सम्बन्धि जानकारी गराई उपचाररत विरामिको घरपरिवारका सदस्यको वर्षमा अनिवार्य दुई पटक (उपचारको शुरुमा र अन्तमा) र एक वर्ष पहिला उपचार लिईसकेका विरामिका घरमा एक पटक स्क्रिनिङ गर्न आमा समुह, महिला स्वयं सेविका परिचालन गर्ने र आमा समुहहरूलाई महिला स्वयंसेविको समन्वयमा परिचालन गर्ने ।

	<ul style="list-style-type: none"> ● महिला स्वास्थ्य स्वयं सेविका तथा आमा समूहका सदस्यले खकार पोजेटिभ विरामी भएको घरमा सबै सदस्यसँग छुट्टाछुट्टै संभावित क्षयरोगी स्क्रिनिङ फाराम भरि क्षयरोगको लक्षण भएको पाईएमा मात्र खकार परिक्षणको लागि स्वास्थ्य संस्थामा ल्याउने । ● यदि सम्भावित व्यक्ति अशक्त भई स्वास्थ्य संस्थामा आउन नसक्ने अवस्था भएमा स्वयं सेविका स्वयंले निजको खकार संकलन गरि स्वास्थ्य संस्थामा ल्याउने । ● क्षयकृष्ट फोकल पर्सनले स्क्रिनिङ फाराम लगायत प्रतिवेदन, रजिष्टरको दिइएको नमुना अनुसारको जिल्लामा नै छपाई गरि सम्बन्धित स्वास्थ्य संस्थालाई उपलब्ध गराउने र उक्त फर्म, फरमेटको व्यवस्था जिल्ला जन/स्वास्थ्य कार्यालयले वजेटको व्यवस्था यसै शिर्षकको नर्म्समा उल्लेख गरिए अनुसार गर्ने । ● प्रतिवेदन तयार गरि सम्बन्धित निकायमा पेश गर्ने । टी.वी.स्क्रिनिङ फाराम भरी स्वयं सेविका मार्फत खकार परिक्षणका लागि आई क्षयरोग पत्ता लागेमा ल्याव रजिष्टर र टी.वी. रजिष्टरको कैफियत महलमा स्वयं सेविका मार्फत आएको भनि उल्लेख गर्ने । ● जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालयले मासिक रुपमा प्रतिवेदन बुझि नर्म्स अनुसारको भुक्तानी सम्बन्धित स्वास्थ्य संस्थालाई दिने । ● सम्बन्धित स्वास्थ्य संस्थाले वास्थ्य स्वयंसेविका तथा आमासमूहलाई यातायात खर्च भरेको स्क्रिनिङ फारम, स्क्रिनिङ गरेका विरामिका घरपरिवारका परिवारको सुचि बनाई प्रत्येक सदस्यको सहिछापको कपि लिई यातायात खर्च दिने ।
अपेक्षित उपलब्धि	विरामीका घरपरिवारमा रहेका क्षयरोगी पत्ता लाग्ने ।
प्रतिवेदन	तल दिईएको प्रतिवेदन फाराम अनुसारको विवरण चौमासिक रुपमा रा.क्ष.के. मा पेश गर्ने ।

आर्थिक वाडफाँड	सि.नं	विवरण	दर	पटक	जम्मा
	१	स्वास्थ्य स्वयंसेविका तथा आमासमूहलाई यातायात खर्च- विरामीको घर तथा स्वास्थ्य संस्थामा दुई पटक आतेजाते- उपचारको सुरू र अन्तमा	४००	२	८००
	३	जिल्ला स्वास्थ्य/जनस्वास्थ्य कार्यालयले स्क्रिनिङ फाराम तथा अन्य आवश्यक फर्म फरमेट छपाई/फोटोकपी तथा वितरण गर्ने	५०		५०
	४	सम्बन्धित स्वास्थ्य संस्थाका प्रत्यक्ष संलग्न स्वास्थ्यकर्मी एवं ल्याव कर्मचारीलाई जिल्ला स्वास्थ्य तथा जनस्वास्थ्य कार्यालयले कामका आधारमा मुल्यांकन गरी प्रोत्साहन खर्च दिने)	४५०		४५०
		जम्मा			१३००

नोट: यस कार्यक्रमका लागि दिइएका विभिन्न उपशिर्षकहरूमा भएको आर्थिक वाडफाँडमा खर्च गर्दा बचत भएमा जिल्ला जन/स्वास्थ्य कार्यालयले माथि दिइएका उप शिर्षकहरूमा कार्यक्रमको थप लक्ष्य प्राप्तिको सुनिश्चितता गर्दै दिइएको नम्स अनुसार वाडफाँड गरी खर्च गर्न सक्ने छ ।

स्क्रिनिङ फारमको नमुना

हाल डट्समा उपचाररत खकार पोजेतिभ टी.बी. विरामीहरूको घर घरमा गई क्षयरोगका विरामिको आफन्त लाई खकार पश्चिकाको लागि स्वास्थ्य संस्थामा ल्याउने

स्क्रिनिङ फारम

स्वास्थ्य संस्थाले स्वयं सेविका/आमा समुहका सदस्यलाई भएर दिने विवरण

स्वास्थ्य संस्थाको नाम :

मिति :

दर्ता भएका खकार पोजेतिभ टी.बी. विरामीको नाम :

ठेगाना :- गाविस :

बाई नं : टोल :

स्वयं सेविका/आमा समुहका सदस्यले भर्ने विवरण

स्क्रिनिङ गरिएको परिवारको सदस्यको नाम :.....

दस्ताखत

उमेर :

विरामीसंगको नाता :

निम्न क्षयरोगका लक्षणहरू सोधि दिइएको कोठामा (✓) जनाउने :

१. डुङ्ग हल्ता वा सो भन्दा बढि समय सम्म लगातार खोकी : लास्छ ( ) लाग्दैन ( )
२. साँझ पछ हल्का खरो : आउछ ( )आउदैन ( )
३. खान मन (भोक) : लास्छ ( ) लाग्दैन ( )
४. बुलाउँदा गाएको छ ( ) छैन ( )

विरामी को दस्ताखत..... म. स्वा. स्व. से./आमा समुहको सदस्यको नाम र दस्ताखत.....

रिपोर्टको नमुना (स्वास्थ्य संस्थाले भर्ने)

स्वास्थ्य संस्थाको नाम :

मिति : माहिना ..... साव. ....

वि.न	उपचारत वा हातलाई उपचार भएको पोजिटिभ विरामीको नाम	विरामिको डोना (पाचि, बाई न)	सम्पूर्ण परिवार सदस्यहरूको नाम	स्किनिङ गरिएको परिवार सदस्यको नाम	लिङ्ग	उमेर	स्किनिङ समितिले भेटिएको क्षयरोगको विरामीको नाम	स्किनिङ गरिएको परिवार सदस्यको नाम	बच्चा जाचका लागि रेकर्ड गरिएको परिवार सदस्यको नाम	बाबुका सकेलन गरिएको परिवार सदस्यको नाम	ल्याब परिक्षण			क्षयरोग निदान भएमा			
											स्वास्थ्य संस्थाको नाम	मिति	नतिजा	ल्याब नं.	उपचारत आए/नआएको जानकारी (✓)	उपचारक र दर्ता भएको स्वास्थ्य संस्थाको नाम	क्षयरोग वा दर्ता नं.
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८

नोट : महल १ देखी ३ सम्म स्वास्थ्य संस्थामा दर्ता भई उपचारत वा उपचार भइसकेको विरामीको विवरण भनें 'Cat 1 र Cat 2' महल ४ देखी १८ सम्म सम्बन्धित क्षयरोग विरामीको परिवारको सदस्यहरूको विवरण भनें। परिवारका सदस्यमा क्षयरोग निदान भएमा ल्याब नतिजा फारमको भित्तिलेनी समेत जित्ना एवं यस कठिनमा पेश गर्नु ।

रिपोर्टिङ फारमको नमुना (स्वास्थ्य संस्थाले भर्ने)

स्वास्थ्य संस्थाको नाम/जिल्ला : ..... रिपोर्टिङको अवधि : माहिना देखि ..... सम्म, ... वर्ष, ...

रिपोर्टिङ गर्ने व्यक्तिको नाम, ... बर्ष, ...

उपचारत बच्चाको रिपोर्टिङ विरामी संख्या	विरामीको जन्मा संख्या	विरामीको परिवार संख्या	विरामीको परिवारमा स्किनिङ गरिएको व्यक्तिको संख्या	क्षयरोगको लक्षण देखाएको व्यक्तिको संख्या	बच्चा जाचका लागि रेकर्ड गरिएका व्यक्तिको संख्या	उपचारत वा दर्ता भएका व्यक्तिको संख्या	उपचारत भई दर्ता भएका व्यक्तिको संख्या	उपचारत भई दर्ता भएका व्यक्तिको संख्या	उपचारत भई दर्ता भएका व्यक्तिको संख्या	उपचारत भई दर्ता भएका व्यक्तिको संख्या	उपचारत भई दर्ता भएका व्यक्तिको संख्या	उपचारत भई दर्ता भएका व्यक्तिको संख्या	उपचारत भई दर्ता भएका व्यक्तिको संख्या	उपचारत भई दर्ता भएका व्यक्तिको संख्या	उपचारत भई दर्ता भएका व्यक्तिको संख्या	उपचारत भई दर्ता भएका व्यक्तिको संख्या	उपचारत भई दर्ता भएका व्यक्तिको संख्या
म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु

नोट : जिल्ला जन/स्वास्थ्य कार्यालयले यसै बमोजिमको फारममा स्वास्थ्य संस्था अनुसारको रिपोर्टिङ कमाइल गरि रा.क्ष.के. मा चौमासिकरूपमा पठाउने ।

कार्यक्रम शीर्षक : प्राइमेरी डिफल्टर टि.वि. विरामीलाई उपचारमा ल्याउन डट्स सेन्टर र माइक्रोस्कोपिक सेन्टर विच रेफरल मेकानिज्म सुध्दि बनाउने	
उद्देश्यहरु	<ul style="list-style-type: none"> माइक्रोसकोपि सेन्टरमा क्षयरोग निदानभई उपचारमा नआएका विरामि पत्ता लगाई उपचारमा ल्याउने र समुदायमा क्षयरोगको संक्रमण रोक्ने । क्षयरोगको केस फाइनिडिड दर बृद्धि गर्ने ।
लक्षित समुह	<ul style="list-style-type: none"> माइक्रोसकोपि सेन्टरमा क्षयरोग निदानभई उपचारमा नआएका विरामि
कार्यान्वयनको लागि अत्यावश्यक मापदण्ड तथा विधि	<ul style="list-style-type: none"> जिल्ला स्वास्थ्य तथा जनस्वास्थ्य कार्यालयले जिल्ला भरिका सरकारी तथा गैह्र सरकारी स्वास्थ्य संस्थाको कार्यालय र सम्बन्धित फोकल पर्सनको सम्पर्क टेलिफोन नम्बरको डायरी बनाई सम्पूर्ण स्वास्थ्य संस्थालाई उपलब्ध गराउने डट्स सेन्टरले क्षयरोगको निदानका लागि माइक्रोसकोपि वा जिन एक्सपर्ट सेन्टरमा पठाएका विरामिको ओ.पि.डि रजिष्ट्ररमा सुचि बनाउने माइक्रोसकोपि वा वा जिन एक्सपर्ट सेन्टरले बाहिरबाट क्षयरोग निदानका लागि पठाइएका विरामिको ल्याव रजिष्ट्ररबाट सुचि बनाउने निदानका लागि रेफर गरिएका सम्भावित क्षयरोगका विरामि डट्स सेन्टरमा फर्कि नआएमा रेफर गरिएका विरामिको ल्याव नतिजाका बारेमा विरामिलाई सम्पर्क गर्ने र विरामिसंग सम्पर्क नभएमा जाँचका लागि रेफर गरिएको माइक्रोसकोपि सेन्टरमा सम्पर्क गरी विरामिको क्षयरोग नजिजाको एकिन गर्ने । क्षयरोग जाँचको पोजिटिभ भएको पाइएमा डट्स सेन्टर इन्चार्जले विरामिको सम्पर्क नम्बरमा फोन गरी क्षयरोगको निदान भएको जानकारी दिने र उपचारमा आउन अनुरोध गर्ने । विरामि उपचारमा नआएको एकिन भएमा वा सम्पर्क हुन नसकेमा सम्बन्धित ठाउँका महिला स्वयं सेविका, आमा समुह वा कार्यालय सहायकलाई परिचालन गरी विरामिको ठेगानामा खोजपडतालका लागि पठाई विरामिका उपचारमा आए नआएको एकिन गर्ने र उपचारमा नआएको भए उपचारमा ल्याउने । प्रत्येक माइक्रोसकोपि सेन्टरले primary lost to followup का लागि छुट्टै रजिष्ट्रर बनाई हराएका विरामिको विवरण अध्यावधिक गर्ने र जिल्लाबाट तोकिएको ढाँचामा मासिक रिपोर्ट बनाई जिल्लालाई जिल्लालाई उपलब्ध गराउने जिल्ला स्वास्थ्य तथा जनस्वास्थ्य कार्यालयका क्षयरोग तथा ल्याव फोकल पर्सनले चौमासिकरूपमा सो विवरण रा.क्ष.के लाई उपलब्ध गराउने जिल्ला स्वास्थ्य तथा जनस्वास्थ्य कार्यालयका क्षयरोग तथा ल्याव फोकल पर्सनले यस कार्यको नियमितरूपमा अनुगमन मार्फत सपोर्ट गर्ने ।

अपेक्षित उपलब्धि	<ul style="list-style-type: none"> ● प्रयोगशालामा क्षयरोग निदान भई उपचारमा नआएका विरामि पतालागि उपचारमा आउने र समुदयमा क्षयरोग संक्रमणको श्रोत कमि हुने । 			
आर्थिक बाँडफाँड	सि.नं.	विवरण	दर	जम्मा
	१	उपचारकेन्द्रबाट माईक्रोसकोपी सेन्टरमा रोग निदान तथा फलोअप जाँचका लागी पठाइएका विरामीहरुको ल्याव नतिजा प्राप्त नभएमा वा विरामि सम्पर्कमा नआयमा खोजपडतालका लागि दिइने याताया खर्च (महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका/आमा समुह/निको भएका क्षयरोग विरामी र कार्यालय सहायक मध्य एक) प्रति संस्था वर्ष भरीका लागि ।	२,०००	२,०००
	२	“प्राइमरि डिफल्टर विरामीहरुलाई खोज पडताल गरि उपचारमा ल्याउ” उल्लेखित नारा सहितको टेलिफोन डायरी छपाई तथा वितरण (प्रति संस्था)	२४०	२४०
	३	प्राइमेरी डिफल्टर रजिष्टर तथा फम फरमेट छपाई (प्रति संस्था)	५००	५००
		जम्मा		२,७४०

कार्यक्रम शीर्षक :स्वास्थ्य संस्थामा र यापिड टेस्टकिटबाट एच. आई. भी. पोजिटिभ पत्तालागेका विरामीको एच. सी.टि . सेन्टरमा कन्फरमेटरी टेस्टका लागी क्षयरोगका विरामीहरुलाई यातायात खर्च रस्वास्थ्य संस्थामा रयापिड टेस्टका लागी प्रोत्सान खर्च .				
उद्देश्यहरु	<ul style="list-style-type: none"> क्षयरोगका विरामिमा एच.आई.भि संक्रमण भएको सुनिश्चित गरी ART सेवा तथा उपचार व्यवस्थापन गर्न । 			
लक्षित समुह	<ul style="list-style-type: none"> उपचार संस्थामा दर्ता भई उपचार लिईरहेका क्षयरोका सबै प्रकारका विरामि मध्य एच.आई.भि रयापिड टेस्टमा पोजिटिभ भेटिएका विरामि 			
कार्यान्वयनको लागि अत्यावश्यक मापदण्ड तथा विधि	<ul style="list-style-type: none"> स्वास्थ्य संस्थाले रयापिड टेस्टमा एच.आई.भि पोजिटिभ भेटिएका विरामिलाई उक्त नतिजाको रिजल्ट सहित कनफरमेटरी टेस्टका लागि HCT सेन्टरलाई लेखिएको अनुरोध पत्र सहित जिल्लामा पठाउने HCT सेन्टरमा परिक्षण गरिएको नतिजाको प्रतिलिपि लिएर विरामिलाई जिल्ला स्वास्थ्य तथा जनस्वास्थ्य कार्यालयले यातायात खर्च उपलब्ध गराउने र कनफरमेटरी टेष्टमा पोजिटिभ भेटिएका विरामिले ART सेवा लिनु व्यवस्था मिलाउने स्वास्थ्य संस्थाले विरामिको एच.आई.भि परिक्षणको नतिजा र अन्य विवरण क्षयरोग उपचार रजिष्टरको सम्बन्धित महलमा अध्यावधि गर्ने । 			
अपेक्षित उपलब्धि	<ul style="list-style-type: none"> क्षयरोग र एच.आई.भि संक्रमित विरामिको उचित उपचार व्यवस्थापन हुने । 			
आर्थिक बाँडफाँड	सि.नं.	विवरण	दर	जम्मा
	१	विरामीलाई ART/HCT सेन्टरसम्म आतेजाते याताया खर्च	५००	५००
		जम्मा		५००
कार्यक्रम शीर्षक: सुपरिवेक्षण				
कार्यक्रमहरु जिल्लाबाट उपचार केन्द्रहरुमा गरीने नियमित अनुगमन मुल्यांकन कार्य (सुपरभिजन) का लागि व्यवस्था भएको हुदा जिल्ला जन/स्वास्थ्य कार्यालयका तोकिएका पदाधिकारीले क्षयरोग कार्यक्रमकोसुपरभिजनका लागि खर्च गर्न सकिने छ ।				

उद्देश्य	<ul style="list-style-type: none"> ● क्षयरोग नियन्त्रण कार्यक्रमलाई बिरामी केन्द्रित, व्यवस्थित, उपचारमुखि र उपलब्धि मुलक बनाउन कार्यक्रम संचालनमा देखिएका समस्याहरूलाई समयमा संबोधन गर्ने । ● उपचार उपकेन्द्रहरूमा कार्यरत स्वास्थ्यकर्मीहरू लाई क्षयरोग कार्यक्रम बारे अध्यावधिक गर्ने । ● चौमासिक समिक्षा गोष्ठिमा उपचार उपकेन्द्रबाट पेश भएको प्रतिवेदनको गुणस्तरमापन गर्ने ।
सुपरिवेक्षण गर्ने पदाधिकारीहरू	जिल्ला जन/स्वास्थ्य प्रमुख, जिल्ला क्षयकुष्ट अधिकृत/सहायक, तथ्यांक फोकल पर्सन, ल्यावको फोकल पर्सनर कार्यालय प्रमुखले तोकेको प्राविधिक सुपरभाईजर ।
सुपरिवेक्षण गर्ने पदाधिकारी संख्या	बजेट तथा कार्यक्रम अनुसार
सुपरिवेक्षण अवधि	नियमानुसार
सुपरिवेक्षण कार्यक्रम कार्यान्वयनको लागि अत्यावश्यक मापदण्ड	<ul style="list-style-type: none"> ● माथि उल्लेखित सुपरिवेक्षण गर्ने पदाधिकारीहरूले मात्र क्षयरोग कार्यक्रमको सुपरभिजन गर्न सक्नेछन् । ● जिल्लाबाट माईक्रोस्कोपीक सेन्टरहरूको सुपरिवेक्षण गर्दा जिल्लाको ल्याव फोकल पर्सन सहभागी हुनु पर्नेछ । ● जिल्लाले सुपरिवेक्षण गर्नु अगावै चौमासिक अनुगमन/सुपरिवेक्षण कार्ययोजना (सुपरिवेक्षण गर्ने व्यक्ति, स्थान तथा अवधि खुल्ने गरि) तयार गरी कार्यालय प्रमुखबाट प्रमाणित गराई सोको प्रतिलिपी राष्ट्रिय क्षयरोग केन्द्र तथा क्षेत्रिय स्वास्थ्य निर्देशनालयमा अनिवार्य पठाउनु पर्नेछ । ● राष्ट्रिय क्षयरोग कार्यक्रमले निर्दिष्ट गरेको सुपरिवेक्षण चेक लिष्टको प्रयोग गरी सुपरभिजन रिपोर्ट अनिवार्य रुपमा पेश गर्नुपर्ने छ । ● सुपरिवेक्षण चेक लिष्टमा सुपरिवेक्षण गरिएको संस्थाको कार्यालयको छाप र सुपरभिजनको क्रममा छलफलमा सहभागी भएका स्वास्थ्यसंस्थाको कर्मचारीको दस्तखत अनिवार्य रुपमा हुनु पर्नेछ । ● Supportive Supervisionको मर्म अनुसार सुपरभिजन गर्दा सम्बन्धित स्वास्थ्य संस्थाको कर्मचारीहरूको दक्षता अभिवृद्धि हुने गरी गर्नुपर्नेछ । यसमा स्वास्थ्यकर्मीको उपचार गर्ने तथा रेकर्डिङ रिपोर्टिङको ज्ञान, सिपमा सुधार गर्नुपर्ने क्षेत्रमा On-site Coaching गरी क्षमता तथा सिपको अभिवृद्धि भएको सुनिश्चित गर्ने ।

	<ul style="list-style-type: none"> ● सम्बन्धित जिल्ला अन्तर्गत पर्ने हरेक स्वास्थ्य संस्थामा प्रत्येक चौमासिकमा कम्तिमा १ पटक सुपरिवेक्षण गर्ने कार्ययोजना बनाई सो को अनिवार्य कार्यान्वयन गर्ने । ● सुपरभिजन गर्दा प्रत्येक स्वास्थ्य संस्थाले मासिक रुपमा HMISमा डाटा अध्यावधिक गरि जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालयमा पठाएको समेत सुनिश्चित गर्ने । ● सुपरिवेक्षण गर्दा राष्ट्रिय क्षयरोग कार्यक्रमका निर्देशिका, Treatment Protocol, पालना गरिएको नगरिएको एवं उक्त निर्देशिकाहरू स्वास्थ्य संस्थामा भए नभएको प्रतिवेदनमा अनिवार्य उल्लेख गर्नुपर्ने र नभएको पाईएमा सो को व्यवस्था गराउनु पर्ने । ● सुपरभिजन गर्दा ल्याव रजिष्टर र क्षयरोग रजिष्टर र विरामीको उपचार कार्ड अध्यावधिक गरी राखिए नराखिएको एकिन गर्ने । ● क्षयरोगको औषधिको उपलब्धता र उपयुक्त भण्डारण र जिन्सी किताब अद्यावधिक भए नभएको एकिन गर्ने । ● सुपरिवेक्षण कार्य गरि सके पछि चेक लिष्टको प्रयोग गरी तयार गरिएको प्रतिवेदनको एक/एक प्रति क्षेत्रीय स्वास्थ्य निर्देशनालय र राष्ट्रिय क्षयरोग केन्द्रमा पठाउनु पर्नेछ । ● सुपरिवेक्षणका क्रममा प्राप्त सुचनाहरूको समयमै अध्ययन/बिश्लेषण गरि पृष्ठ पोषण (Feedback) सम्बन्धित निकायहरूमा पठाउनु पर्नेछ ।
सुपरिवेक्षण अगावै गर्नु पर्ने तयारीहरू	<ul style="list-style-type: none"> ● जिल्ला क्षयकुष्ठ अधिकृत/सहायक चौमासिक/वार्षिक सुपरिवेक्षणको योजना तथा बजेट बाँडफाँड तयार गरि जिल्ला जन/स्वास्थ्यप्रमुखबाट प्रमाणित गरि क्षेत्रीय स्वास्थ्य निर्देशनालय र राष्ट्रिय क्षयरोग केन्द्रमा एक एक प्रति पठाउने । ● सुपरिवेक्षण कार्ययोजना तयार गर्दा न्यून केश फाईन्डिङ र उपचार ब्यवस्थापन सुचाङ्क कम भएका उपचार उपकेन्द्रलाई उच्च प्राथमिकता दिनु पर्ने छ ।
अपेक्षित उपलब्धि	क्षयरोग नियन्त्रण कार्यक्रममा उपचार केन्द्र उपकेन्द्रमा कार्यक्रम संचालन गर्दा देखिएका समस्याहरूमा कमी आई गुणस्तरिय क्षयरोग निदान तथा उपचार ब्यवस्थापनका सुचाङ्कहरूमा बढोत्तरी हुने । मासिक तथा चौमासिक रुपमा पेश गरिने तथ्याङ्कमा देखिने भिन्नतामा कमी आउने ।
बजेट बाँडफाँड	नेपाल सरकारको प्रचलित आर्थिक नियमावली र उपलब्ध बजेट अनुसार गर्ने ।

कार्यक्रमको शिर्षक : क्षयरोग बलिभ्रइ पुनः उपचारमा आएका क्षयरोगीहरूको लागि उपचार अवधिभर पोषण खर्च	
उद्देश्य	<ul style="list-style-type: none"> पुनः उपचारमा दर्ता भएका क्षयरोग विरामीहरूको उपचार निरन्तरता (Treatment Compliance) मा बृद्धि गरि रोग निको हुने दर बढाई बहु औषधि प्रतिरोध क्षयरोग हुनबाट बचाउने ।
कार्यान्वयनको लागि अत्यावश्यक मापदण्ड/क्रियाकलाप	<ul style="list-style-type: none"> पुनः उपचारमा दर्ता भएका क्षयरोग विरामीहरूलाई ८ महिना सम्म प्रतिमहिना रु ५०० का दरले महिनाको अन्तमा पोषण खर्च बापतको रकम भुक्तानी दिने । सम्बन्धित स्वास्थ्य संस्थाको डट्स फोकल पर्सनले विरामीको उपचार कार्ड,नागरीकता को फोटोकपि,सम्पर्क नम्बर र परिवारका सदस्यहरूको खकार जांचको रिपोर्टको फोटो कपि सहितको भर्पाई तयार गरि एक प्रति सम्बन्धित स्वास्थ्य संस्थामा राख्ने र एक प्रति जिल्ला जन/स्वास्थ्य कार्यालयमा पठाउने । जिल्ला जन/स्वास्थ्य कार्यालयले विरामीले बुझेको पोषण खर्चको भर्पाई चौमासिक रुपमा राष्ट्रिय क्षयरोग केन्द्रमा पठाउने । सम्बन्धित विरामीले २ महिना भित्रमा निजको परिवारका सम्पूर्ण सदस्यहरूको अनिवार्य खकार परिक्षण गराउनु पर्ने ।
अपेक्षित उपलब्धि	<ul style="list-style-type: none"> पुन उपचारमा दर्ता भएका क्षयरोग विरामीहरूको उपचार निरन्तरता (Treatment Compliance) मा बृद्धि भई रोग निको हुने दर बढ्न गई बहु औषधि प्रतिरोध क्षयरोग हुनबाट बच्ने ।
कार्यक्रमको शिर्षक : शंकास्पद विरामीको खकार परिक्षण (विरामी संख्या), नयाँ खकार परिक्षण स्लाईड, फलोअप खकार परिक्षण स्लाईड,नयाँ खकार पोजेटिभ विरामी संख्या, नयाँ खकार नेगेटिभ विरामी संख्या,एक्स्टा पल्मोनरी विरामी संख्या, पुन उपाचार गरिने विरामी संख्या	
कार्यक्रम कार्यान्वयनका अत्यावश्यक मापदण्ड	<ul style="list-style-type: none"> राष्ट्रिय क्षयरोग केन्द्रबाट प्राप्त कार्यक्रममा माथि उल्लेखित शिर्षकहरू अन्तर्गतका Targetहरूलाई सम्बन्धित जिल्लाको गा.वि.स.-जनसंख्या तथा ARI अनुसार निर्धारण गरि सम्बन्धित स्वास्थ्य संस्थालाई उपलब्ध गराउने रNTP General Manual अनुसार अन्य व्यवस्थापन गर्ने ।

३. समुदायमा आधारित डट्स (Community Based DOTS: CB-DOTS)

परिचय

क्षयरोगको उपचारमा डट्स विधि निकै सफल विधि हो। हाम्रो देशमा यस विधिबाट रोग निकोहुनेदर ९० % पुगेको छ। तर रोग पत्तालागाउने दर भने अपेक्षाकृत बढ्न सकेको छैन। रोग पत्तालाग्ने दर वार्षिक ७३ देखि ७४ प्रतिशत मात्र रहेको छ। रोग निकोहुने दर शत प्रतिशत पुऱ्याउन सके क्षयरोग मुक्त नेपाल तोकिएकै समयावधिमा बनाउन मदत पुग्ने थियो। अतः क्षयरोग पत्ता लगाउने दर र निको हुने दरमा वृद्धि गर्नको लागि समुदायको सक्रिय सहभागिता अत्यन्त महत्वपूर्ण छ। शारीरिक तथा मानसिक असक्तता, भौगोलिक विकटता, साना बालबालिकाहरु र अन्य आकस्मिक कारणहरुले असक्त बनेका क्षयरोगका विरामीहरु दैनिक स्वास्थ्य संस्थामा आएर औषधि खान कठिनाई महसुस गरीरहेको वर्तमान अवस्था छ। जसले गर्दा कतिपय विरामीहरुले निजि औषधि पसल बाट औषधि किनेर खाने समेत गरेको पाइएको छ भने कतिपय विरामीले औषधि पुरा अवधि सेवन नगरी उपचारको विचैमा छाड्ने गरेको पाइएको छ। जसको कारण उपचारमा अनियमीतता हुने र डिफल्टर दर अझै बढेर जाने र एमडिआर हुने जोखिम बढ्दै जाने देखिन्छ। त्यसै गरी क्षयरोगका विरामीको सम्पर्कमा रहेका परिवारका सदस्य वा अन्य व्यक्तिहरुको खकार जांच नियमित नभई रोग पत्तालाग्न नसक्दा लुकेर बसेका क्षयरोगका विरामीहरु बाट समुदायमा रोग फैलिरहने रहने अवस्था पनि विद्यमान छ। यसलाई सम्बोधन गर्नका लागि विरामीको घर वा बसोबास नजिकै औषधि उपलब्ध गराई दैनिक खाने व्यवस्था मिलाइदिएमा विरामीले औषधि समयमा खाने र निको हुने दरमा वृद्धि भै क्षयरोगबाट हुने मृत्यू दर घट्ने र सर्ने दरमा व्यापक रूपमा कमि आई क्षयरोग नियन्त्रणको लक्ष्य प्राप्त गर्न सकिने छ। यस समस्यालाई समाधान गर्नका लागि समुदायमा आधारित डट्स कार्यक्रम उत्तम विकल्प हुन सक्छ। समुदायमा आधारित डट्स भनेको क्षयरोगका असक्त विरामीहरु र स्वास्थ्य संस्थामा दैनिक हिडेर आउन ३० मिनेट भन्दा बढि समय लाग्ने कारणले दैनिक स्वास्थ्य संस्थामा आई औषधि खान सक्दैनन् त्यस्ता विरामीलाई उनिहरुकै पायक पर्ने समुदायकै व्यक्ति जो विरामीको उपचार सहयोगीको रूपमा (स्वयंसेवक) बसी दैनिक निगरानीमा औषधि खुवाउने विधि नै समुदायमा आधारित डट्स हो। यसमा उपचार सहयोगीले (स्वयंसेवक) विरामीलाई आफ्नै अगाडि औषधि मुखमा हाली निल्ल लगाउँछन् र विरामीको कार्डमा औषधि खाएको भनि चिन्ह लगाउछन्।

समुदायमा आधारित डट्स क्षयरोग नियन्त्रण कार्यमा अझ सहज र प्रभावकारी हुने देखिएकोले राष्ट्रिय क्षयरोग केन्द्रले शुरुमा पाँच वटै विकास क्षेत्रका ५ वटा जिल्लामानमुना कार्यक्रमको रूपमा लागु गरी निरन्तरता दिदै यस आ.व.मा थप ६ जिल्लामा लागु गर्न लागिएको छ। यसरी जिल्लामा दैनिक स्वास्थ्य संस्थाबाट दिइने डट्स र समुदायमा आधारित डट्स दुवै विधि अपनाइने छ। समुदायमा आधारित डट्सको अनुसन्धान,मुल्यांकन तथा विप्लेषण गरी यसको विस्तार अन्य जिल्लामा गर्न आवश्यक तथ्यांक तयार गर्ने तथा अन्य जिल्लामा कार्यक्रम विस्तारको संभाव्यता

अध्ययन तथा योजना बनाई क्रमिकरूपले विस्तार गर्दै लगिने छ ।

समुदायमा आधारीत डट्स भनेको के हो ?

समुदायमा आधारीत डट्स भनेको क्षयरोगका विरामीहरु तल उल्लेखित विभिन्न कारणले दैनिक स्वास्थ्य संस्थामा आई औषधि खान सक्दैनन् त्यस्ता विरामीलाई उनिहरुकै पायक पर्ने समुदायकै व्यक्तिले दैनिक निगरानीमा औषधि खुवाउने विधि हो । यसमा उपचार सहयोगीले विरामीलाई आफ्नै अगाडि औषधि निल्न लगाउछन् र विरामीको काईमा औषधि खाएको भनि चिन्ह लगाउँछन् ।

उद्देश्य:

1. शारीरिक तथा मानसिक असक्तता, भौगोलीक दुरी, आदि जस्ता विभिन्न कारणले औषधि सेवनमा अनियमितता भई निकोहुने दरमा भएको कमिलाई हटाउन समुदाय स्तरमा नै औषधि उपलब्ध गराई नियमित रुपमा खुवाएर रोग निकोहुनेदरमा बृद्धि गर्ने ।
2. समुदायका सदस्यहरुलाई विरामीको उपचार (औषधि खुवाउने) र रोग पत्तालगाउने कार्यमा संलग्न गराई जनचेतनामा अभिवृद्धि गरी क्षयरोगका विरामी पत्तालगाउने दरमा बृद्धि गर्ने र क्षयरोग नियन्त्रणमा समुदायलाई सामाजिक दायित्वबोध गराई विरामी प्रतिको नकारात्मक धारणामा सकारात्मक परिवर्तन ल्याउने ।

कार्यान्वयन विधि

समुदायमा आधारीत डट्समा कस्ता विरामीलाई राख्न सकिन्छ :

तल उल्लेखित कारणले विरामी दैनिक रुपमा स्वास्थ्य संस्थामा आउन नसक्ने अवस्था भएमा मात्र त्यस्ता विरामीहरुलाई नियमित औषधि खुवाउनका लागि नजिकका समुदायका सदस्यहरु (स्वयंसेवक) लाई नै उपचार सहयोगीका रुपमा छनौट गरी औषधि दिनु पर्दछ । विरामीकै हातमा औषधि कहिले पनि दिनु हुदैन ।

निम्न अवस्था भएका विरामीहरुलाई समुदायमा आधारीत डट्स सेवा उपलब्ध गराउनु पर्दछ ।

१. नजिकको स्वास्थ्य संस्था आउन हिडेरे ३० मिनेट भन्दा टाढाको दुरीमा बसोबास गर्ने सम्पूर्ण विरामीहरु

२. ३० मिनेट भन्दा नजिकको दुरीमा भएता पनि निम्न अवस्थाका विरामीहरु

- शारीरिक रुपले असक्त र अपांगता भएका क्षयरोगका विरामी
- ६० वर्ष माथि उमेर भएका पाको उमेरका क्षयरोगका विरामी
- बालबालिका र विद्यार्थीहरु
- पूर्णरूपले आराम गर्नुपर्ने विरामी
- गर्भवति तथा सुत्केरी भएका क्षयरोगका विरामी
- मानसिक असुन्तलन भएका क्षयरोगका विरामीहरु
- दैनिक ज्याला मजदुरी गर्ने विरामी

- अन्य कावु बाहीरको अवस्था भोगीरहेका विरामीहरु जस्तै: दुर्घटनामा परी हिडडुल गर्न नसक्ने, क्रिया बसेको अवस्था आदी ।

नोट: माथि उल्लेखित विरामीहरुलाई क्याटेगोरी १ को पुरै अवधि र क्याटेगोरी २ को लगातारको (Continuation Phase) अवधिमा मात्र समुदायमा आधारित डट्समा राख्नु पर्ने छ ।

उपचार सहयोगी छनौटका मापदण्डहरु

उपचार सहयोगी छनौट गर्दा तपसिल बमोजिमका मापदण्ड अनुसार गर्नु पर्दछ :

१. क्षयरोगका विरामीलाई दैनिक औषधि खुवाउन इच्छुक, स्वयंसेवाको भावना भएको हुनुपर्ने ।
२. पढ्न लेख्न सक्ने । (अभिलेख, प्रतिवेदन र शैक्षिक सामाग्री प्रयोग गर्नका लागि)
३. बर्ष भरी अधिकांश समय समुदायमै बसिरहने ।
४. वडाको पायक पर्ने टोल (मध्यभागमा) बसोबास गर्ने ।
५. कुनै पनि उपचार सहयोगीको बसोबास उपचार केन्द्र/उपकेन्द्र बाट ३० मिनेट भन्दा बढी दुरीमा भएको हुनुपर्ने ।
६. उपचार सहयोगीमा समुदायका निम्न अनुसारका व्यक्ति मध्येबाट छनौट गर्नु पर्दछ :
  - शिक्षक, समाजसेवि, निजि औषधि पसले, सेवा निवृत्त स्वास्थ्यकर्मीहरु आदि
  - क्षयरोगको उपचार पुरा गरी निको भएका व्यक्ति
  - तालिम प्राप्त महिला स्वास्थ्य स्वयंसेवक

समुदायमा आधारित डट्स कार्यक्रम कार्यान्वयनमा भूमिका

राष्ट्रिय क्षयरोग केन्द्रको जिम्मेवारी

- समुदायमा आधारित डट्सको नीति, योजना तथा कार्य निर्देशिका तयार गर्ने ।
- समुदायमा आधारित डट्सको तालिम तथा अभिमुखिकरणको योजना बनाउने, तालिम सामाग्री तथा पाठ्यक्रम आदी निर्माण गर्ने ।
- आवश्यक विभिन्न तहमा समुदायमा आधारित डट्सको तालिम तथा अभिमुखिकरण संचालन गर्ने व्यवस्था मिलाउने ।
- औषधि आपूर्तिको व्यवस्था मिलाउने ।
- क्षेत्र तथा जिल्लाको सुपरभिजन गरी सूचना संकलन गर्ने ।
- मासिक/चौमासिक रुपमा समुदायमा आधारित डट्सको तथ्यांक संकलन गरी विप्लेषण गर्ने ।

- कार्यक्रमकालागि वजेट व्यवस्थापन गर्ने ।
- समुदाय तथा उपचार सहयोगीलाई प्रयाप्त मात्रामा स्वास्थ्य शिक्षा सामाग्री उपलब्ध गराउने व्यवस्थागर्ने ।
- समुदायमा आधारीत डट्सको अनुसन्धान तथा मुल्यांकन गरी यसको विस्तार अन्य जिल्लामा पनि गर्न योजना बनाउने ।
- कार्यक्रम संचालनको लागि पूर्वाधार पुराभएको निश्चित गरी समुदायमा आधारीत डट्स संचालनको लागि जिल्लालाई अनुमति दिने ।
- औषधि राख्ने बाकसको व्यवस्था गरी आपूर्ति गर्ने ।

क्षेत्रिय स्वास्थ्य निर्देशनालयको जिम्मेवारी

- समुदायमा आधारीत डट्सको नीति योजना कार्यान्वयनको लागि सम्वन्धित जिल्लाहरुलाई सूचित गर्ने तथा निर्देशन दिने ।
- आवश्यक विभिन्न तहमा समुदायमा आधारीत डट्सको तालिम तथा अभिमुखिकरण संचालनको व्यवस्था मिलाउने ।
- नियमितरूपमा औषधि आपूर्तिको व्यवस्था मिलाउने ।
- जिल्लाको सुपरभिजन गरी कार्यक्रमको अवस्था मुल्यांकन तथा आवश्यक सूचना संकलन गर्ने ।
- मासिक/चौमासिक रूपमा समुदायमा आधारीत डट्सको तथ्यांक संकलन गरी विश्लेषण गर्ने र माथिल्लो निकायमा रिपोर्टिग गर्ने ।
- जिल्ला, डट्स केन्द्र,समुदाय तथा उपचार सहयोगीलाई प्रयाप्त मात्रामा स्वास्थ्य शिक्षा सामाग्री उपलब्ध गराउने व्यवस्थागर्ने ।
- समुदायमा आधारीत डट्सको अनुसन्धान तथा मुल्यांकन गर्न सहयोग पुऱ्याउने ।

जिल्ला (जन) स्वास्थ्य कार्यालयको जिम्मेवारी

- समुदायमा आधारीत डट्स संचालनको लागि रीष्ट्य क्षयरोग केन्द्रवाट अनुमति प्राप्त गरीसके पछि कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्ने ।
- डट्स केन्द्रका इन्चार्ज हरुसंग उल्लेखित कार्यका लागि छलफल गर्ने ।
- स्वास्थ्य संस्था संचालन तथा व्यवस्थापन समतिलाई नै समुदायमा आधारीत डट्स कमिटीको पनि कार्य गर्न जिम्मेवारी दिने र उक्त कमिटीमा थप्नुपर्ने महत्वपूर्ण व्यक्ति भए थप गर्ने ।
- उपचार केन्द्रलाई विरामीको ठेगाना सहितको सम्पूर्ण विवरण सहितको सूचि मासिकरूपमा तयार गर्न लगाउने तथा नक्सातयार गर्न लगाई सो नक्सामा विरामीहरुको आवश्यक

विवरण भल्कीने गरी राख्न लगाउने ।

- समुदायमा आधारीत डट्सको प्रतिवेदन उपलब्ध गराइएको फारममा भरी मासिक तथा चौमासिक रूपमा केन्द्र तथा क्षेत्रमा पठाउने ।
- समुदायमा आधारीत डट्स क्रियाकलाप नियमितरूपमा सुपरिवेक्षण गरी सोको प्रतिवेदन केन्द्र तथा क्षेत्रमा पठाउने ।
- समुदायमा आधारीत उपचार सहयोगीलाई दिइने यातायात खर्च बापतको रकम सम्बन्धित स्वास्थ्य संस्थालाई चौमासिकरूपमा पेशिकस्वरूप दिने व्यवस्था मिलाउने ।
- जिल्ला स्थित गा.वि.स.हरुमा विरामीहरु के कति छन् सोको तथ्यांक दुरुस्त राखी समुदायमा आधारीत डट्स संचालन गर्न स्वास्थ्य संस्थाहरुलाई निर्देशन दिने ।
- गाविस स्तरीय अभिमुखिकरण र कार्यक्रम कार्यान्वयन निर्देशिका तथा सो को लागी आवश्यक बजेट समेत यस कार्यक्रममा सम्बन्धित स्वास्थ्य प्रमुख लाई उपलब्ध गराउने ।

स्वास्थ्य संस्थाको जिम्मेवारी:

- विरामीलाई समुदायमा आधारीत डट्समा राख्नु पर्ने भए उपचार सहयोगी छनौट गर्ने ।
- विरामीहरुको ठेगाना सहितको नामावली तयार गर्ने ।
- विरामी विवरण स्वास्थ्य संस्थामा भएको रजिष्टरमा दुरुस्त गर्ने र विरामीको उपाचार कार्ड (सेतो रंगको)भरी स्वास्थ्य संस्थामा राख्ने, विरामी कार्ड (हल्का गुलाबि रंगको) तयार गरी विरामीलाई दिने र अर्को (पहेलो रंगको) विरामी कार्ड भरी विरामीको उपचार सहयोगीलाई दिने ।
- समुदायवाट छनौट गरीएका उपचार सहयोगीलाई क्षयरोगको उपचार,रेकर्ड राख्ने तरिका,रिपोर्ट गर्ने तरिका,औषधिका प्रतिकूल असर आदिका बारेमा तालिम दिने ।
- उपचार सहयोगीले कार्ड भनें तरिका र औषधि खुवाउने तरिका बुझेको/नबुझेको एकिन गर्ने ।
- मासिक तथा चौमासिक अभिलेख दुरुस्त राख्ने तथा सम्बन्धित निकायमा प्रतिवेदन पठाउने ।
- विरामीले समुदायमा आधारीत डट्स सहयोगीवाट नियमित औषधि खाए नखाएको अनुगमन गरी औषधि खान छाडेका विरामीलाई उपचारमा ल्याउन तुरुन्त घरभेट गर्ने व्यवस्था मिलाउने ।
- १५-१५ दिनमा विरामीको औषधि उपचार सहयोगीलाई दिने तथा उपचार सहयोगीले ल्याएको विरामी कार्ड को आधारमा रजिष्टर तथा विरामी उपचार कार्ड दुरुस्त राख्ने ।
- तोकिएको समयमा विरामीको खकार जाँच अनिवार्य रूपमा गर्ने व्यवस्था मिलाउने ।
- उपचार सहयोगीले पठाएका पोर्जेटभ विरामीका सम्पर्कमा रहेका व्यक्तिहरुको खकार

जाँचको व्यवस्था मिलाउने ।

- उपचार सहयोगीले विरामीलाई ठिक ढंगले औषधि खुवाए/नखुवाएको, अभिलेख दुरुस्त राखे/नराखेको, औषधि भण्डारणको अवस्था र विरामीले दैनिक औषधि सेवन गरेको/नगरेको सुपरिवेक्षण गरी सोको प्रतिवेदन जि.स्वा.का. मा अनिवार्यरूपमा पठाउने ।
- विरामीको बिवरणहरु टि वि रजिष्टरमा भरी रजिष्टरको कैफियतमा समुदायमा आधारित डट्स जनाई कुन् उपचार सहयोगीले औषधी खुवाएको छ उल्लेख गर्ने ।
- हरेक महिनामा निर्दिष्ट फारममा उपचार सहयोगीले दिएको प्रतिवेदन समायोजन गरी मासिकप रुपमा जिल्लामा पठाउने ।
- विरामीको बिवरणहरु टि वि रजिष्टरमा भरी रजिष्टरको कैफियतमा कुन् उपचार सहयोगीले औषधी खुवाएको हो उल्लेख गर्ने ।
- आधा घण्टा सम्मको दुरीमा भएका विरामीहरुलाई स्वास्थ्य संस्थावाट दैनिक औषधि खुवाउनु पर्नेछ ।

उपचार सहयोगीको (स्वयंसेवक) जिम्मेवारी

- डट्स केन्द्रका इन्चार्जले सिकाए वमोजिम विरामीलाई दैनिक औषधि खुवाउने ।
- विरामीलाई दैनिक औषधि खुवाई सकेपछि विरामी र आफुसंग भएको विरामीको उपचार कार्डमा चिन्ह (✓) लगाउने ।
- विरामीको औषधि लिन १५-१५ दिनमा डट्स केन्द्रमा जाने र आवश्यक भएमा कुनै पनि बेला जाने ।
- प्रत्येक महिनामा तौल तथा अन्य जाँचका लागि विरामीलाई स्वास्थ्य संस्थामा लैजाने ।
- औषधि खाएको २/३, ५ र उपचारको अन्तमा खकार जाँच गराउनका लागि विरामीलाई डट्स केन्द्रमा पठाउने र खकार परिक्षणको नतिजा कार्डमा अध्याबधिक गर्ने ।
- विरामीलाई औषधिका प्रतिकूल असरहरु देखा परे/नपरेको दैनिक रुपमा हेर्ने,विरामीलाई सोध्ने र प्रतिकूल असरहरु देखा परेमा तुरुन्त औषधि रोक्ने र स्वास्थ्य संस्थामा लैजाने ।
- उपलब्ध गराएको फाराम भरी मासिक रुपमा विरामी उपचारको रिपोर्ट डट्सकेन्द्रमा पठाउने ।
- विरामीको उपचार तथा उसको रोग प्रति सम्बेदनशिल भई गोपनियताको ख्याल गर्ने ।
- व्याक्टेरियोलोजिकल प्रमाणीत विरामीका सम्पर्कमा रहेका व्यक्तिहरु जसलाई क्षयरोगका लक्षण देखा परेका छन् त्यस्ता व्यक्तिलाई खकार जाँचको लागि स्वास्थ्य संस्थामा पठाउने र गए/नगएको एकिन गर्ने ।

- उपचार सहयोगी आफू विशेष कारणवश केही समय विरामीलाई औषधि खुवाउन नसक्ने अवस्था भएमा एक हप्ता अगावै सम्बन्धित स्वास्थ्य संस्था र विरामीलाई जानकारी गराई वैकल्पिक व्यवस्था समेत मिलाउने ।

समुदायमा आधारित डट्स विधिका फाइदाहरु :

- औषधि खान छोड्ने दरमा कमि आउछ ।
- निको हुने दरमा वृद्धि हुन्छ ।
- रोग सार्ने दरमा कमि आउछ ।
- विरामी पत्ता लगाउने दरमा वृद्धि हुन्छ ।
- जनचेतनामा वृद्धि भई रोग प्रतिको नकारात्मक धारणा समाजवाट हटाउन मदत पुग्दछ ।
- विरामीलाई आर्थिक भार कम हुन्छ ।
- विरामीले दैनिक नियमित कामकाज गर्न सक्छन् ।
- विरामी दैनिक स्वास्थ्य संस्थामा जाने भन्फटबाट मुक्त भई ठिक समयमा दैनिक औषधि खाने दरमा वृद्धि हुन्छ ।

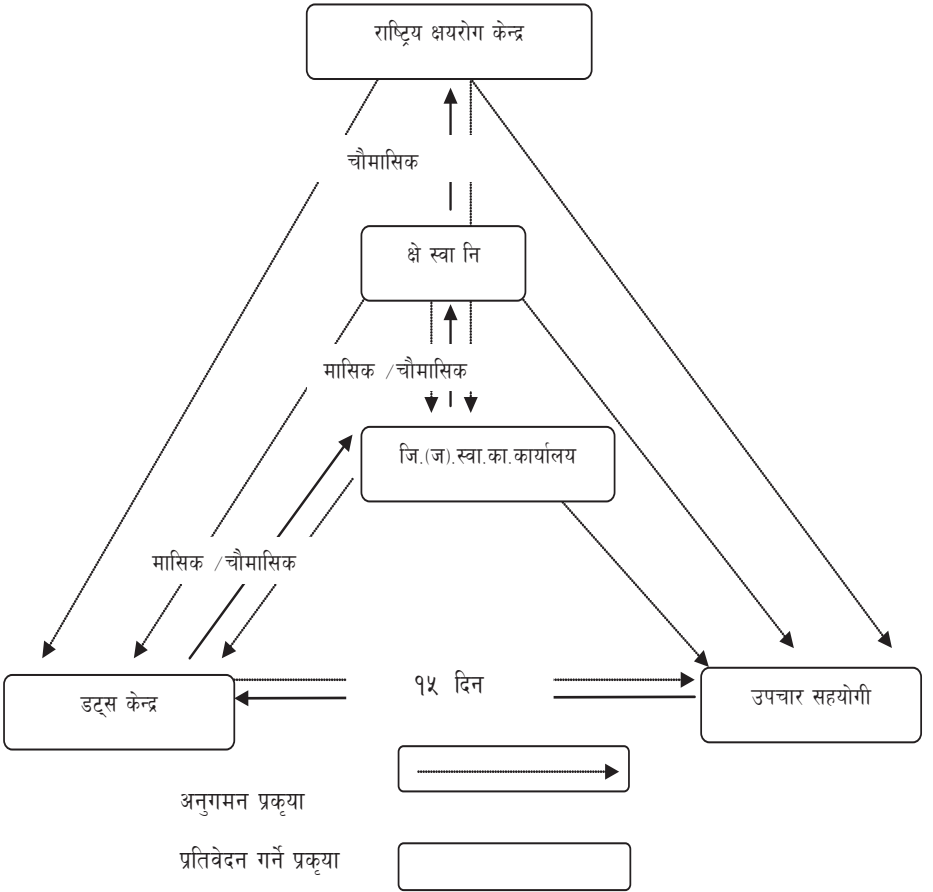
CB-DOTS का प्रमुख सुचकहरु :

1. Number of TB patients Registered under CB-DOTS
2. Proportion of CB-DOTS patients among all TB patients Registered
3. Number of CB-DOTS supervisory visits by DOTS centre staff
4. Number of CB-DOTS provider trained on CB-DOTS
5. Conversion rate of CB-DOTS patients.
6. Cure and Success rate of CB-DOTS patients.
7. Number of TB cases handled by CB-DOTS provider
8. Number of TB cases handled by CB-DOTS provider successfully treated
9. Number of presumptive TB cases referred by Treatment Supporter (volunteer)

Recording & Reporting tools

1. TB Treatment Card for Patients (Pink Card)विरामीको उपचार कार्ड
2. Treatment Card for DOT provider (Yellow Card)विरामीको उपचार कार्ड
3. Tuberculosis Treatment Card For DOTS centre (White Card)विरामीको उपचार कार्ड
4. Referral Slip
5. TB Patient Register
6. Monthly Report Form

अनुगमन तथा प्रतिवेदन गर्ने प्रकृया

प्रतिवेदन फारम

श्री .....

प्रतिवेदन तयार गर्नेको नाम : .....

डट्सकेन्द्र/उपकेन्द्रको नाम: .....

प्रतिवेदन तयार गर्नेको सही : .....

प्रतिवेदन गरेको समयावधि : ..... देखि ..... सम्म

प्रतिवेदन पठाएको मिति : .....

क्रसं	सूचकहरु	म	पु
१	जिल्लामा क्षयरोगको उपचारका लागि स्वास्थ्य संस्थामा दर्ता भएका जम्मा विरामी संख्या		
२	समुदायमा आधारीत डट्समा उपचार लिइरहेका विरामी संख्या		
३	उपचार सहयोगीबाट औषधि खाइ सफलता पूर्वक उपचार पुरा गर्ने क्षयरोगका विरामीको संख्या		
४	उपचार सहयोगीबाट खकार जांचका लागि पठाइएका सभावित क्षयरोगीको संख्या		
५	Proportion of CBDOTS patients among all TB patients Registered		
६	Conversion rate of CBDOTS patients.		
७	Cure and Success rate of CBDOTS patients.		
८	डट्स केन्द्र स्टाफबाट समुदायका उपचार सहयोगीको सुपरिवेक्षण गरेको संख्या		
९	समुदायमा आधारीत डट्समा वारे तालिम पाउने उपचार सहयोगीको संख्या		
१०	समुदायमा आधारीत डट्स लागुभएका स्वास्थ्य संस्थाको संख्या		

प्रतिवेदन प्रमाणित गर्नेको नाम :

प्रतिवेदन प्रमाणित गर्नेको सही :

राष्ट्रीय क्षयरोग कार्यक्रम
समुदायमा आधारित डट्सकार्यक्रम (CB-DOTS)
रिफरल फाराम

रिफर गर्ने कम्युनिटी डट्स उपचार सहयोगीको नाम : .....

रिफर गरिएको उपचार केन्द्र : .....

मिति : ..... जिल्ला : ..... गा.वि.स./त.पा. : .....
वडा नं. : .....

शंकास्पद क्षयरोगका लक्षणहरु :

लक्षणहरु		
१. २ हप्ता वा सो भन्दा लामो समयसम्म खोकी लागेको	..... छ	..... छैन
२. साँभ्रपख हल्का ज्वरो आएको	..... छ	..... छैन
३. खाना खान रुची घटेको	..... छ	..... छैन
४. तौल घट्दै गएको	..... छ	..... छैन
५. खकारमा रगत देखा परेको	..... छ	..... छैन

माथीका कुनैपनि लक्षणहरु पाईएमा स्वास्थ्य तथा खकार जाँचका लागि अनिवार्य रुपमा शंकास्पद विरामीलाई स्वास्थ्य संस्थामा पठाउने ।

**राष्ट्रीय क्षयरोग कार्यक्रम सञ्चालन
निर्देशिका (क्षेत्रियस्तर)
आ.व. २०७२/७३**

कार्यक्रम सञ्चालन निर्देशिका प्रयोगका लागि सामान्य निर्देशनहरू

क्षयरोग सम्बन्धि कृयाकलापहरूलाई व्यवस्थित, प्रभावकारी तथा पारदर्शी रूपमा सञ्चालन गर्न यस निर्देशिकाको उद्देश्य रहेको छ । निर्देशिका प्रयोग गर्दा निम्नकुराहरूलाई ध्यान दिनुपर्ने र कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा निर्देशिकाको अनिवार्य रूपमा पालना गर्नुपर्ने छ ।

१. हरेक कार्यक्रमको तयारी तथा सञ्चालन गर्नुपूर्व यस निर्देशिकाको राम्ररी अध्ययन गर्ने ।
२. यस निर्देशिकामा उल्लेखित कुराहरूलाई प्रभावकारिरूपमा कार्यान्वयन गर्न गराउन समन्वयकारी र प्रमुख भूमिका तथा जिम्मेबारी क्षेत्रिय निर्देशक तथा क्षेत्रिय क्षयकुष्ठ अधिकृतमा रहेको छ ।
३. कार्यक्रम, अख्तियारी तथा निर्देशिकामा उल्लेखित बुँदा तथा नर्म्सअनुसार वार्षिक कार्ययोजना बनाई यस सम्बन्धि विवरणहरू कार्यालयका अन्य शाखा (जस्तै, तथ्याङ्क शाखा, लेखा शाखा) मातहतका जिल्ला, स्वास्थ्य संस्था तथा अन्य सम्बन्धित ब्यक्तिलाई जानकारी गराउने । वार्षिक कार्ययोजना क्षेत्रिय निर्देशकबाट स्विकृत गराई राष्ट्रिय क्षयरोग केन्द्रमा पठाउने ।
४. क्षेत्रिय स्वास्थ्य निर्देशनालय मातहतका जिल्लाहरूबाट वार्षिक कार्ययोजना माग गर्ने र सो अनुरूप कार्यक्रमको अनुगमन गर्ने ।
५. हरेक कार्यक्रम सञ्चालनपूर्व भर्पाइ, प्रतिवेदन इत्यादीका ढाँचाहरू सुनिश्चित गरी तयार गर्ने ।
६. हरेक कार्यक्रम सम्पन्न भएपछि सो को प्रतिवेदन राष्ट्रिय क्षयरोग केन्द्रलाई जानकारी गराउने, यसको लागि छिटो छरितो साधनको (इमेल)को प्रयोगलाई प्राथमिकता दिने।
७. कार्यक्रम तथा अख्तियारी प्राप्त भइसकेतापनि वैदेशिक श्रोत (GFTAM, LHL) बाट सञ्चालन हुने कार्यक्रमको हकमा सम्बन्धित श्रोतको फुकुवा पत्र पायपछि मात्र सञ्चालन गर्ने ।
८. सम्बन्धित कार्यक्रम शिर्षक अनुसार यसै निर्देशिकामा रहेको अनुसचि बमोजिमको ढाँचामा रहि आर्थिक बाँडफँडको कार्य गर्ने (प्रचलित आर्थिक ऐन नियम बमोजिम कर कट्टी लगायतका कार्य समेत गर्ने) । यस निर्देशिकामा उल्लेखित नर्म्स बाहेक अन्य कार्यक्रम भएमा/गएमा प्राप्त निर्देशन तथा प्रचलित आर्थिक ऐन/नियमावली अनुसार गर्ने ।
९. अनुसूचि २ अनुसारको भौतिक तथा वित्तिय प्रगति प्रत्येक चौमाशिकको तथा माग गरिए बमोजिम अद्यावधिक गरी पठाउने ।
१०. प्रत्येक क्षेत्रिय स्वास्थ्य निर्देशनालय, जिल्ला जन/स्वास्थ्य कार्यालय तथा अन्य सम्बन्धित

निकायहरूले वार्षिक आलेप तथा मलेप प्रतिवेदन आ.व.को पहिलो चौमासिक बैठकमा लिइ आउने ।

११. क्षेत्र अन्तर्गत कार्यरत गैरसरकारी संघ संस्थासँग समन्वय गरी क्षयरोग सम्बन्धि कार्यक्रममा एकरूपता कायम गर्न लगाउने ।
१२. दैनिक भ्रमण भत्ता नपाउने सहभागिलाई कार्यक्रममा दिइएको दै.भ्र.भ. शिर्षकबाट दैनिक रु ५०० का दरले सहभागि भत्ता र सबै सहभागि एवं श्रोत व्यक्ति /सहजकर्तालाई स्थानिय यातायात खर्च वापत एकमुष्ट रु ५०० दिन सकिने छ ।
१३. प्रत्येक चौमासिक भुक्तान भईसके लगत्तै अनुसूचि २ अनुसारको भौतिक तथा वित्तिय प्रगति तथा PUDR अनुसारको सुचकका साथै अन्य माग गरिए बमोजिमका विवरण अद्यावधिक गरी पठाउने । साथै आ.ले.प., र म.ले.प को प्रतिलिपि यस केन्द्रमा अनिवार्य पेश गर्ने ।
१४. क्षयरोग कार्यक्रम सञ्चालन निर्देशिका यस केन्द्रको वेबसाइटमा (<http://www.nepalntp.gov.np>) समेत राखिकोहुँदा इन्टरनेट पहुँचभएको स्थानमा जुनसुकै समय पनि हेर्न र डाउनलोड गर्न सकिन्छ ।

१. कार्यक्रम : आधारभुत जेडएन माईक्रोस्कोपी तालिम	
उद्देश्य	प्रयोगशालामा कार्यरत कर्मचारीहरूको गुणस्तरीय खकार परिक्षण सम्बन्धि ज्ञान र शिप अभिवृद्धि गर्ने ।
सहभागीहरू	Microscopy Center मा काम गर्ने पहिला तालिम नलिएका Lab Technician / Lab Assistant.
सहभागी संख्या	१० जना
सहजकर्ता	माईक्रोबायोलोजिष्ट, ल्याव टेक्नोलोजिष्ट/ ल्याव टेक्निसियन
तालिम अवधि	५ दिन
कार्यान्वयनको लागि अत्यावश्यक मापदण्ड	<ul style="list-style-type: none"> ● तालिममा सकभर एक सहभागीलाई एक माईक्रोस्कोप उपलब्ध गराउने, अबस्था हेरी दुई जना सम्मले एक माईक्रोस्कोप प्रयोग गर्ने । ● तालिम सञ्चालन हुने प्रयोगशालामा पानी, बिजुली लगायत तालिमका लागि आवश्यक पर्ने अन्य सामग्रीहरू व्यवस्थापन गर्ने । ● संलग्न बजेट बाँडफाँडको आधारमा सहजकर्ता, सहभागी तथा श्रोत ब्यक्तिको छनोट गर्ने ।
क्षेत्र स्तरमा गर्नुपर्ने तयारीहरू	<p>क्षेत्रीय ब्यु.सि. एसेसरले तालिम अगावै निम्न कार्यहरू गर्नु पर्ने छ ।</p> <ul style="list-style-type: none"> ● कार्यक्रमको लागि सहभागिहरूको सूचि तयार गर्ने र सम्बन्धित ठाउमा पत्राचार गर्ने । ● बजेटको तयारी गर्ने । ● तालिमको कार्ययोजना बनाउने । ● तालिमका लागि आवश्यक पर्ने तालिम सामग्री को अग्रिम ब्यवस्थापन गर्ने ।
अभिमुखिकरणको लागि मुख्य विषयवस्तु	<ul style="list-style-type: none"> ● आधारभुत Sputum smear microscopy को परिचय । ● स्मियर बनाउने, फिक्स गर्ने, स्टेनिङ गर्ने र सो को अध्ययन गर्ने तरिका । ● स्मियरलाई स्टेनिङ गर्न आवश्यक पर्ने केमिकल बनाउने तरिका । ● LQAS प्रविधिबाट गुणस्तर नियन्त्रण गर्ने । ● GeneXpert प्रविधिको परिचय । ● Infection Control ● रेकर्ड रिपोर्ट गर्ने

विधि	<ul style="list-style-type: none"> ● मोडुल अध्ययन ● प्रयोगात्मक अभ्यास ● प्रस्तुतीकरण
सन्दर्भ सामाग्रीहरू	<ul style="list-style-type: none"> ● TB Microscopy Manual / Module ● Infection control guideline ● Algorithm of GeneXpert
अपेक्षित उपलब्धि	<ul style="list-style-type: none"> ● पहिचान गरिएका संभावित क्षयरोगीहरूको खकारको स्लाईड बनाई सो परिक्षण गरि प्राप्त नतिजा समयमै दिन सक्ने । ● उपचारमा रहेका क्षयरोगीहरूको अनुगमन खकार परिक्षण गर्न सक्ने । ● परिक्षण गरिएका स्लाईडहरूको LQAS प्रविधिबाट गुणस्तर नियन्त्रण गर्न चौमासिक रूपमा क्षेत्रीय क्षयरोग गुणस्तर नियन्त्रण प्रयोगशालामा पठाउन सक्ने । ● प्रयोगशाला सेवाको रेकर्ड तथा रिपोर्टिङ गर्न सक्षम हुने । ● संक्रमण नियन्त्रण निर्देशिकाले उल्लेख गरेका पुर्वाधारहरूको कार्यान्वयन गर्न सक्ने ।

२.कार्यक्रमको शिर्षक : क्षेत्रिय चौमासिक अनुगमन मुल्यांकन गोष्ठी (एम.डि.आर, पाल, टिबि/ एचआईभि, पिपिएम, ल्याव समेत)	
उद्देश्य	जिल्ला स्तरमा क्षयरोग तथ्याङ्क विश्लेषण, कार्यक्रम संचालन गर्दा आई परेका समस्याहरू तथा निराकरणका उपायको खोजि गर्ने
सहभागीहरू	जिल्ला क्षयकुष्ठ अधिकृत, क्षेत्रिय प्रयोगशाला गुणस्तर नियन्त्रण केन्द्रका ल्या.टे./ल्या.अ. र सम्बन्धित जिल्ला क्षेत्रमा काम गर्ने गैर सरकारी संघसंस्थाका जिम्मेवार अधिकारी ।
सहभागी संख्या	क्षेत्र अन्तरगतका सबै जिल्लाहरूका क्षयकुष्ठ अधिकृत/सहायक, क्षेत्रिय क्वालिटी कन्ट्रोल एसेसर, क्षेत्रिय मेडिकल स्टोर प्रतिनिधि र संघ संस्थाबाट आउने सबै सहभागीहरू
श्रोत व्यक्ति	क्षेत्रिय निर्देशक, राष्ट्रिय क्षयरोग केन्द्रका प्रतिनिधि
सहजकर्ता	व.जन स्वास्थ्य प्रशासक, क्षेत्रिय क्षय कुष्ठ अधिकृत, तथ्यांक अधिकृत, रिजनल टि.बि. कोअर्डिनेटर
कार्यक्रम अवधि	२ दिन

<p>कार्यान्वयनको लागि अत्यावश्यक मापदण्ड</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● क्षेत्र अन्तरगतका सबै जिल्लाहरूका क्षयकुष्ठ अधिकृत, गुणस्तर नियन्त्रण केन्द्र का ल्याटे वा ल्या अ र संघ संस्थाका जिम्मेवार अधिकारीहरूलाई सहभागी गराउने । ● जिल्ला वाट क्षयकुष्ठ अधिकृत आउन नसकेमा सो कार्यक्रम हेर्ने व्यक्ति वा तथ्यांक अधिकृत मात्र सहभागी हुने । ● राष्ट्रिय क्षयरोग कार्यक्रमले तोकेको ढाँचामा आवश्यक तथ्यांक, विवरण, प्रतिवेदन अनिवार्य रूपमा लिई आउनुपर्नेछ । उल्लेखित विवरण नलिई आउनेलाई कार्यक्रममा सहभागी नगराउने एवं अन्य कारणले कार्यक्रममा उपस्थित नभएमा उक्त संस्थाको तत्कालै सुपरभिजन गरि सो हुनुको कारण पत्ता लगाई सो को जानकारी अविलम्ब स्वास्थ्य सेवा विभाग र राष्ट्रिय क्षयरोग केन्द्रलाई गराउने ।
	<ul style="list-style-type: none"> ● सुपरभिजन गरिएको भएमा सो का उपलब्धिहरु र सुधार गर्नुपर्ने पक्षहरुमा छलफल गर्ने । ● यस कार्यक्रममा ल्याईएको तथ्यांक र मासिक रुपमा HMIS मा भरिएको तथ्यांक हबहु मिलेको हुनुपर्ने ।
<p>गोष्ठीपूर्व गर्नु पर्ने तयारीहरु</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● गोष्ठीको योजना र कार्य तालिका बनाउने ● सहभागीहरु र बाह्य श्रोत व्यक्ति भए पत्राचार गर्ने ● आवश्यक फारमहरु तथा सामाग्रीहरु तयार गर्ने तथा समयमै पत्राचार गर्ने ● गत चौमासिकहरुका प्रतिवेदन फायल हेर्ने ● प्रस्तुतिकरणको तयारी गर्ने
<p>मुख्य विषयवस्तु</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● राष्ट्रिय क्षयरोग कार्यक्रमको एमडिआर, पाल, पिपएम तथा टिवि एचआइभि, ल्याव सम्बन्धि नीति कार्यक्रम अद्यावधिक गर्ने ● राष्ट्रिय क्षयरोग कार्यक्रमले लक्ष्य तोकेका कार्यक्रमहरु सम्पन्न भए नभएको जिल्लाअनुसार लेखा जोख गर्ने, अभिलेख राख्ने ● निर्दिष्ट सूचाङ्कहरुको विप्लेसन गर्ने ● आपूर्ति तथा लेखा संग सम्बन्धित समस्या पहिचान तथा विप्लेषण गर्ने र अभिलेख राख्ने ● उल्लेखित कार्यक्रम गर्दा आइपरेका समस्या तथा चुनौतिहरुको समाधानका उपाय खोज्ने ● आगामि कार्ययोजना बनाउने
<p>विधि</p>	<p>समुह छलफल, प्रस्तुतिकरण, अभिलेख अध्ययन, मिलान तथा प्रस्तुति, प्रतिवेदन संकलन परिमार्जन</p>

अपेक्षित उपलब्धि	<ul style="list-style-type: none"> राष्ट्रिय क्षयरोग कार्यक्रमले लक्ष्य तोकेका कार्यक्रमहरु सम्पन्न भए नभएको लेखा जोखा, निसर्दिष्ट सूचाङ्कहरुको विप्लेसन गरी कार्यक्रमको उपलब्धि मापन गर्न सकिने, अभिलेख व्यवस्थित हुने र कार्ययोजना बनिने । आपूर्ति, लेखा र तथ्यांक बिच समन्वय भई कार्यक्रम व्यवस्थित हुने ।
आर्थिक बाँडफाँड	अनूसचि बमोजिमको ढाचामा रहि आर्थिक बाँडफाँडको कार्य गर्ने (प्रचलित आर्थिक ऐन नियम बमोजिम रहि कर कट्टी लगायतका कार्य समेत गर्ने)

३. कार्यक्रमको शिर्षक : क्षेत्रबाट जिल्ला /उपचार केन्द्र तथा उपकेन्द्रमा सुपरभिजन	
उद्देश्य	<ul style="list-style-type: none"> क्षयरोग नियन्त्रण कार्यक्रमलाई बिरामी केन्द्रित, व्यवस्थित, उपचारमुखि र उपलब्धि मुलक बनाउन कार्यक्रम संचालनमा देखिएका समस्याहरुलाई समयमा संबोधन गर्ने । उपचार उपकेन्द्रहरुमा कार्यरत स्वास्थ्यकर्मीहरु लाई क्षयरोग कार्यक्रम बारे अध्यावधिक गर्ने । चौमासिक समिक्षा गोष्ठीमा उपचार उपकेन्द्रबाट पेश भएको प्रतिबेदनको गुणस्तरमापन गर्ने ।
सुपरिवेक्षणमा सहभागीहरु	क्षेत्रीय निर्देशक, जन स्वास्थ्य प्रशासक/अधिकृत , क्षेत्रीय क्षय/कुष्ठ अधिकृत, क्षेत्रीय क्षयरोग समन्वय अधिकृत, ल्याव टेक्निशियन तथा क्षेत्रीय क्षयरोग गुणस्तर नियन्त्रण प्रयोगशालामा कार्यरत कर्मचारीहरु ।
सहभागी संख्या	वजेट तथा कार्यक्रम अनुसार
सुपरिवेक्षण अवधि	नियमानुसार

<p>सुपरिवेक्षण कार्यक्रम कार्यान्वयनको लागि अत्यावश्यक मापदण्ड</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● क्षयकुष्ठ अधिकृत/सहायक राष्ट्रिय क्षयरोग कार्यक्रमको सुचकहरु अनुसार कम प्रगति भएका जिल्लाहरुकोलाई प्राथमिकतामा राखि सुपरिवेक्षणको प्राथमिकता निर्धारण गरी कार्ययोजना बनाइ, क्षेत्रिय निर्देशकबाट स्विकृत गराइ सो को एक कपि राष्ट्रिय क्षयरोग केन्द्रमा पठाउने । ● राष्ट्रिय क्षयरोग कार्यक्रमले निर्दिष्ट गरेका सुपरिवेक्षण चेक लिष्टको प्रयोग अनिवार्य रुपमा गर्नु पर्ने छ । ● सुपरिभिजन गर्दा प्रत्येक स्वास्थ्य संस्थाले मासिक रुपमा HMIS मा डाटा अध्यावधिक गरि जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालयमा पठाएको समेत शुनिश्चित गर्ने । ● सुपरिवेक्षण कार्य गरि सके पछि प्राप्त हुन आएका प्रत्येक चेक लिष्टको एक प्रति राष्ट्रिय क्षयरोग केन्द्रमा पठाउने । ● सुपरिवेक्षणका क्रममा प्राप्त सुचनाहरुको समयमै अध्ययन/विश्लेषण गरि पृष्ठ पोषण (Feedback) सम्बन्धित निकायहरुमा पठाउनु पर्नेछ ।
<p>सुपरिवेक्षण अगावै गर्नु पर्ने तयारीहरु</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● क्षेत्रिय क्षयकुष्ठ अधिकृत/सहायक चौमासिक / बार्षिक सुपरिवेक्षणको योजना तथा बजेट बाँडफाँड तयार गरि क्षेत्रिय स्वास्थ्य निर्देशकबाट प्रमाणित गरि राष्ट्रिय क्षयरोग केन्द्रमा एक एक प्रति पठाउने । ● सुपरिवेक्षण कार्ययोजना तयार गर्दा न्यून केश फाईन्डिङ र उपचार व्यवस्थापन सुचाङ्क कम भएका उपचार उपकेन्द्रलाई उच्च प्राथमिकता दिनु पर्ने छ ।
<p>अपेक्षित उपलब्धि</p>	<p>क्षयरोग नियन्त्रण कार्यक्रममा उपचार केन्द्र, उपकेन्द्रमा कार्यक्रम संचालन गर्दा देखिएका समस्याहरुमा कमी आई गुणस्तरिय क्षयरोग निदान तथा उपचार व्यवस्थापनका सुचाङ्कहरुमा थप सुधार हुने । मासिक तथा चौमासिक रुपमा पेश गरिने तथ्याङ्कमा देखिने भिन्नतामा कमी आउने ।</p>

<p>४.कार्यक्रमको शिर्षक : डिआर क्षयरोगीकोलागि होस्टल संचालन</p>	
<p>उद्देश्य</p>	<p>औषधि प्रतिरोधि क्षयरोग (DR TB) का विरामीहरुको उपचारको अवधि सम्म नियमित उपचार, उचित बसोवास तथा सन्तुलित भोजनको व्यवस्था गरी प्रभावकारी रुपमा रोग निको पार्ने ।</p>

होस्टल संख्या	१
विरामी क्षमता	२० जना
होस्टेलमा राख्नु पर्ने विरामीहरु	<p>औषधि प्रतिरोधि क्षयरोग (DR TB) का उपचारका लागी राष्ट्रिय क्षयरोग कार्यक्रम अन्तर्गत दर्ता भएका विरामीहरु । निम्न बमोजिमका विरामीहरुलाई विशेष प्राथमिकता दिने ।</p> <ul style="list-style-type: none"> ● औषधि प्रतिशतको क्षयरोगका कारण नाजुक शारिरीक अवस्था भई विशेष हेरचाह गर्नु पर्ने विरामीहरु ● आर्थिक अवस्था कमजोर भएका । ● उपचारका लागी बाहिरी जिल्लाबाट आएका ।
क्षेत्र तथा केन्द्रस्तरमा गर्नु पर्ने तयारीहरु	<ul style="list-style-type: none"> ● क्षेत्रिय निर्देशनालयले होस्टेल संचालनको लागि आसय पत्र आव्हान गर्नु भन्दा पहिले छनौटका आधार हरु तयार गर्ने । ● प्राप्त कार्यक्रम, बजेट तथा नर्म्सलाई समेत मध्येनजर गरी खरिद ऐन २०६३ (चौथो संसोधन २०६९ अनुसार) इच्छुक संघ संस्थाहरुबाट होस्टेल संचालनको लागि प्राबिधिक तथा आर्थिक प्रस्ताव आव्हान गर्ने । ● नियमानुसार छनौट भएका संघ संस्थाहरूसँग सम्झौता गरी होस्टेल संचालन गर्ने, सम्झौताको छाया कपि राष्ट्रिय क्षयरोग केन्द्रमा पनि पठाउने । ● सम्झौता अनुसार होस्टेल संचालन व्यवस्थित रूपले भए नभएको अनुगमन ६/६ महिनामा गरी राष्ट्रिय क्षयरोग केन्द्रलाई सोको प्रतिवेदन दिने ।
अपेक्षित उपलब्धि	<ul style="list-style-type: none"> ● औषधि प्रतिरोधि क्षयरोग (DR TB) को निको हुने दरमा बृद्धि हुने र मृत्यु दर घट्ने ।

कार्यक्रमको शिर्षक : डि.आर.विरामिहरुका लागि पोषण सपोर्ट
कार्यक्रमको शिर्षक : क्षेत्रिय मेडिकल स्टोरबाट जिल्ला सम्म औषधि ढुवानि
कार्यक्रम शिर्षक : क्षेत्रिय गुणस्तर नियन्त्रण प्रयोगशालालाई नमुना परिक्षण गर्न आवश्यक कार्यालय संचालन खर्च

**अनुसुची : क्षेत्र अनुसार कार्यक्रम
खर्च नर्म्स**

पूर्वाञ्चल क्षेत्रिय स्वास्थ्य निर्देशनालय, धनकुटा

१. कार्यक्रम : आधारभुत जेडएन माईक्रोस्कोपी तालिम				
विवरण	संख्या	दिन	दर	जम्मा
श्रोत ब्यक्ति	१	५	९००	४५००
सहजकर्ता कक्षा संचालन भत्ता	२	५	८००	८०००
दैनिक एवं भ्रमण भत्ता (नेपाल सरकारको आर्थिक नियमावलि अनुसार)	१०			१३१२५०
लेखा सहयोगी	१	२	५००	१०००
कार्यालय सहयोगी भ्रमण भत्ता	१	५	२००	१०००
स्टेशनरी	१०	१	१००	१०००
तालिम संचालन खर्च (फोटोकपि, मार्कर पेन, न्युजप्रिन्ट, पानी इत्यादि ।)				२०००
खजा	१५	५	१५०	११२५०
जम्मा				१६००००

२. कार्यक्रमको शिर्षक : क्षेत्रिय चौमासिक अनुगमन मुल्यांकन गोष्ठि (एम.डि.आर, पाल, टिबि/ एचआईभि, पिपिएम, ल्याव समेत)				
विवरण	संख्या	दिन	दर	जम्मा
श्रोत ब्यक्ति	१	२	९००	१८००
सहजकर्ता गोष्ठि संचालन भत्ता	३	२	८००	४८००
सहभागि (जिल्ला तथा क्षेत्र) दैनिक एवं भ्रमण भत्ता नेपाल सरकारको आर्थिक नियमावलि अनुसार				१३३८००
लेखा सहयोगी	१	२	५००	१०००
कार्यालय सहयोगी भत्ता	१	२	२००	४००
कार्यक्रमसंग सम्बद्ध अन्य सहयोगि संस्थाबाट	५			०
प्रतिवेदन तयारी भत्ता	१	३	५००	१५००
गोष्ठि संचालन खर्च (फोटोकपि, मार्कर पेन, न्युजप्रिन्ट, पानी इत्यादि ।)				४०००
स्टेशनरी	१६	१	१००	१६००
खाजा	२७	२	१५०	८१००
हल भाडा	१	२	४०००	८०००
विभिन्न उपचार केन्द्रबाट उपलब्ध डाटा रा.क्ष.के.को फरमेटमा ईन्ट्री				५०००
जम्मा				१७००००

३. कार्यक्रमको शिर्षक : स्वास्थ्य कर्महरूका लागि डट्स सम्बन्धि पुनर्ताजगी तालिम				
विवरण	संख्या	दिन	दर	जम्मा
श्रोत व्यक्ति	१	२	९००	१८००
सहजकर्ता तालिम संचालन भत्ता	३	२	८००	४८००
दैनिक एवं भ्रमण भत्ता (नेपाल सरकारको आर्थिक नियमावलि अनुसार)	१५			६१२००
लेखा सहयोगी	१	२	५००	१०००
कार्यालय सहयोगी	१	२	२००	४००
खाजा	२१	२	१५०	६३००
हल भाडा	१	२	३०००	६०००
स्टेसनरी	१५	१	१००	१५००
तालिम संचालन खर्च (फोटोकपि, मार्कर पेन, न्युजप्रिन्ट, पानी इत्यादि ।)				२०००
कुल जम्मा				८५०००

कार्यक्रमको शिर्षक :डि.आर.विरामीहरूका लागि पोषण सपोर्ट

होस्टलमा बस्ने डिआर विरामीहरूको हकमा मासिक रूपमा जम्मा रु. ५०० का दरले उपलब्ध गराउने । होस्टल बाहिर बस्ने विरामीहरूको हकमा मासिक रूपमा जम्मा रु. २००० का दरले उपलब्ध गराउने ।

कार्यक्रमको शिर्षक :क्षेत्रिय मेडिकल स्टोरबाट जिल्ला सम्म औषधि ढुवानि

यस शिर्षकमा छुट्याईएको रकम सम्बन्धित क्षेत्रिय मेडिकल स्टोर विराटनगरलाई उपलब्ध गराउनु हुन ।

कार्यक्रम शिर्षक :क्षेत्रिय गुणस्तर नियन्त्रण प्रयोगशालाई नमुना परिक्षण गर्न आवश्यक कार्यालय संचालन खर्च

यस शिर्षकमा छुट्याईएको रकम ग्यालिन खरिद,धारा,पानि,टेलिफोन खर्च,सरसफाई सामाग्री खर्च, फोटो कपी तथा अन्य मसलन्दमा खर्च गर्न सकिने छ ।

मध्यमाञ्चल क्षेत्रिय स्वास्थ्य निर्देशनालय, हेटौडा

१. कार्यक्रमको शिर्षक : क्षेत्रिय चौमासिक अनुगमन मुल्यांकन गोष्ठि (एम.डि.आर, पाल, टिबि/ एचआईभि, पिपिएम, ल्याव समेत)				
बिवरण	संख्या	दिन	दर	जम्मा
श्रोत ब्यक्ति	१	२	९००	१८००
सहजकर्ता गोष्ठि संचालन भत्ता	३	२	८००	४८००
सहभागि (जिल्ला तथा क्षेत्र) दैनिक एवं भ्रमण भत्ता नेपाल सरकारको आर्थिक नियमावलि अनुसार				१७६६००
लेखा सहयोगी	१	२	५००	१०००
कार्यालय सहयोगी भत्ता	१	२	२००	४००
कार्यक्रमसंग सम्बद्ध अन्य सहयोगि संस्थाबाट	१०			०
प्रतिवेदन तयारी भत्ता	१	३	५००	१५००
गोष्ठि संचालन खर्च (फोटोकपि, मार्कर पेन, न्युजप्रिन्ट, पानी इत्यादि ।)				४०००
स्टेशनरी	२०	१	१००	२१००
खाजा	३६	२	१५०	१०८००
हल भाडा	१	२	५०००	१००००
विभिन्न उपचार केन्द्रबाट उपलब्ध डाटा रा.क्ष.के.को फरमेटमा ईन्ट्री				७०००
जम्मा				२२००००

३. कार्यक्रमको शिर्षक : स्वास्थ्य कर्महरूका लागि डट्स सम्वन्धि पुनर्ताजगी तालिम				
विवरण	संख्या	दिन	दर	जम्मा
श्रोत व्यक्ति	१	२	९००	१८००
सहजकर्ता तालिम संचालन भत्ता	३	२	८००	४८००
दैनिक एवं भ्रमण भत्ता (नेपाल सरकारको आर्थिक नियमावलि अनुसार)	१५			६१२००
लेखा सहयोगी	१	२	५००	१०००
कार्यालय सहयोगी	१	२	२००	४००
खाजा	२१	२	१५०	६३००
हल भाडा	१	२	३०००	६०००
स्टेसनरी	१५	१	१००	१५००
तालिम संचालन खर्च (फोटोकपि, मार्कर पेन, न्युजप्रिन्ट, पानी इत्यादि ।)				२०००
कुल जम्मा				८५०००

कार्यक्रमको शिर्षक :क्षेत्रिय मेडिकल स्टोरबाट जिल्ला सम्म औषधि ढुवानि
यस शिर्षकमा छुट्याईएको रकम सम्बन्धित क्षेत्रिय मेडिकल स्टोर हेटौडालाई उपलब्ध गराउनु
हुन ।

पश्चिमाञ्चल क्षेत्रिय स्वास्थ्य निर्देशनालय, पोखरा

१. कार्यक्रमको शिर्षक : क्षेत्रिय चौमासिक अनुगमन मुल्यांकन गोष्ठी (एम.डि.आर, पाल, टिबि/ एचआईभि, पिपिएम, ल्याव समेत)				
विवरण	संख्या	दिन	दर	जम्मा
श्रोत ब्यक्ति	१	२	९००	१८००
सहजकर्ता गोष्ठी संचालन भत्ता	३	२	८००	४८००
सहभागि (जिल्ला तथा क्षेत्र) दैनिक एवं भ्रमण भत्ता नेपाल सरकारको आर्थिक नियमावलि अनुसार				११३८००
लेखा सहयोगी	१	२	५००	१०००
कार्यालय सहयोगी भत्ता	१	२	२००	४००
कार्यक्रमसंग सम्बद्ध अन्य सहयोगि संस्थाबाट	५			०
प्रतिवेदन तयारी भत्ता	१	३	५००	१५००
गोष्ठी संचालन खर्च (फोटोकपि, मार्कर पेन, न्युजप्रिन्ट, पानी इत्यादि ।)				४०००
स्टेशनरी	१६	१	१००	१६००
खाजा	२७	२	१५०	८१००
हल भाडा	१	२	४०००	८०००
विभिन्न उपचार केन्द्रबाट उपलब्ध डाटा रा. क्ष.के.को फरमेटमा ईन्ट्री				५०००
जम्मा				१५००००

२. कार्यक्रमको शिर्षक : स्वास्थ्य कर्महरूका लागि डट्स सम्बन्धि पुनर्ताजगी तालिम				
विवरण	संख्या	दिन	दर	जम्मा
श्रोत व्यक्ति	१	२	९००	१८००
सहजकर्ता तालिम संचालन भत्ता	३	२	८००	४८००
दैनिक एवं भ्रमण भत्ता (नेपाल सरकारको आर्थिक नियमावली अनुसार)	१५			६१२००
लेखा सहयोगी	१	२	५००	१०००
कार्यालय सहयोगी	१	२	२००	४००
खाजा	२१	२	१५०	६३००
हल भाडा	१	२	३०००	६०००
स्टेसनरी	१५	१	१००	१५००
तालिम संचालन खर्च (फोटोकपि, मार्कर पेन, न्युजप्रिन्ट, पानी इत्यादि ।)				२०००
कुल जम्मा				८५०००

कार्यक्रमको शिर्षक :क्षेत्रिय मेडिकल स्टोरबाट जिल्ला सम्म औषधि ढुवानि
यस शिर्षकमा छुट्याईएको रकम सम्वन्धित क्षेत्रिय मेडिकल स्टोर वुटवललाई उपलब्ध गराउनु
हुन ।

क्षेत्रिय क्षयरोग उपचार केन्द्र, पोखरा

पूँजीगत खर्च अनतरगतका कार्यक्रमहरु

क्षेत्रिय क्षयरोग केन्द्र,पोखराको भवन तथा छाना मर्मत सम्भारा
प्रचलित आर्थिक ऐन/नियमावली अनुसार कार्यान्वयन गर्नु हुन ।

चालु तर्फ

१. कार्यक्रम : आधारभुत जेडएन माईक्रोस्कोपी तालिम				
विवरण	संख्या	दिन	दर	जम्मा
श्रोत ब्यक्ति	१	५	९००	४५००
सहजकर्ता कक्षा संचालन भत्ता	२	५	८००	८०००
दैनिक एवं भ्रमण भत्ता (नेपाल सरकारको आर्थिक नियमावलि अनुसार)	१०			१३१२५०
लेखा सहयोगी	१	२	५००	१०००
कार्यालय सहयोगी भ्रमण भत्ता	१	५	२००	१०००
स्टेशनरी	१०	१	१००	१०००
तालिम संचालन खर्च (फोटोकपि, मार्कर पेन, न्युजप्रिन्ट, पानी इत्यादि ।)				२०००
खजा	१५	५	१५०	११२५०
जम्मा				१६००००

कार्यक्रमको शिर्षक :डि.आर.विरामिहरुका लागि पोषण सपोर्ट

होस्टलमा बस्ने डिआर विरामीहरुको हकमा मासिक रुपमा जम्मा रु. ५०० का दरले उपलब्ध गराउने ।
होस्टल बाहिर बस्ने विरामीहरुको हकमा मासिक रुपमा जम्मा रु. २००० का दरले उपलब्ध गराउने ।

कार्यक्रमको शिर्षक :क्षेत्रिय मेडिकल स्टोरबाट जिल्ला सम्म औषधि ढुवानी

यस शिर्षकमा छुट्याईएको रकम सम्बन्धित पहाडि तथा हिमाली जिल्लाहरुमा क्षयरोगी औषधी तथा आवश्यक सामग्री ढुवानिका लागि खर्च ।

कार्यक्रम शिर्षक :क्षेत्रिय गुणस्तर नियन्त्रण प्रयोगशालाई नमुना परिक्षण गर्न आवश्यक कार्यालय संचालन खर्च

यस शिर्षकमा छुट्याईएको रकम ग्यालिन खरिद,धारा,पानि,टेलिफोन खर्च,सरसफाई सामग्री खर्च,फोटो कपी तथा अन्य मसलन्दमा खर्च गर्न सकिने छ ।

मध्यपश्चिमाञ्चल क्षेत्रिय स्वास्थ्य निर्देशनालय, सुर्खेत

विवरण	संख्या	दिन	दर	जम्मा
१. कार्यक्रम : आधारभुत जेडएन माईक्रोस्कोपी तालिम				
श्रोत ब्यक्ति	१	५	९००	४५००
सहजकर्ता कक्षा संचालन भत्ता	२	५	८००	८०००
दैनिक एवं भ्रमण भत्ता (नेपाल सरकारको आर्थिक नियमावलि अनुसार)	१०			१३१२५०
लेखा सहयोगी	१	२	५००	१०००
कार्यालय सहयोगी भ्रमण भत्ता	१	५	२००	१०००
स्टेशनरी	१०	१	१००	१०००
तालिम संचालन खर्च (फोटोकपि, मार्कर पेन, न्युजप्रिन्ट, पानी इत्यादि ।)				२०००
खजा	१५	५	१५०	११२५०
जम्मा				१६००००

२. कार्यक्रमको शिर्षक : क्षेत्रिय चौमासिक अनुगमन मुल्यांकन गोष्ठि (एम.डि.आर, पाल, टिबि/ एचआईभि, पिपिएम, ल्याव समेत)				
विवरण	संख्या	दिन	दर	जम्मा
श्रोत ब्यक्ति	१	२	९००	१८००
सहजकर्ता गोष्ठि संचालन भत्ता	३	२	८००	४८००
सहभागि (जिल्ला तथा क्षेत्र) दैनिक एवं भ्रमण भत्ता नेपाल सरकारको आर्थिक नियमावलि अनुसार				२४८३००
लेखा सहयोगी	१	२	५००	१०००
कार्यालय सहयोगी भत्ता	१	२	२००	४००
कार्यक्रमसंग सम्बद्ध अन्य सहयोगि संस्थाबाट	५			०
प्रतिवेदन तयारी भत्ता	१	३	५००	१५००
गोष्ठि संचालन खर्च (फोटोकपि, मार्कर पेन, न्युजप्रिन्ट, पानी इत्यादि ।)				४०००
स्टेशनरी	२१	१	१००	२१००
खाजा	२७	२	१५०	८१००
हल भाडा	१	२	४०००	८०००
विभिन्न उपचार केन्द्रबाट उपलब्ध डाटा रा.क्ष.के.को फरमेटमा ईन्ट्री				५०००
जम्मा				२८५०००

३. कार्यक्रमको शिर्षक : स्वास्थ्य कर्महरूका लागि डट्स सम्बन्धि पुनर्ताजगी तालिम				
विवरण	संख्या	दिन	दर	जम्मा
श्रोत व्यक्ति	१	२	९००	१८००
सहजकर्ता तालिम संचालन भत्ता	३	२	८००	४८००
दैनिक एवं भ्रमण भत्ता (नेपाल सरकारको आर्थिक नियमावलि अनुसार)	१५			६१२००
लेखा सहयोगी	१	२	५००	१०००
कार्यालय सहयोगी	१	२	२००	४००
खाजा	२१	२	१५०	६३००
हल भाडा	१	२	३०००	६०००
स्टेसनरी	१५	१	१००	१५००
तालिम संचालन खर्च (फोटोकपि, मार्कर पेन, न्युजप्रिन्ट, पानी इत्यादि ।)				२०००
कुल जम्मा				८५०००

कार्यक्रमको शिर्षक :डि.आर.विरामीहरूका लागि पोषण सपोर्ट

होस्टलमा बस्ने डिआर विरामीहरूको हकमा मासिक रूपमा जम्मा रु. ५०० का दरले उपलब्ध गराउने ।
होस्टल बाहिर बस्ने विरामीहरूको हकमा मासिक रूपमा जम्मा रु. २००० का दरले उपलब्ध गराउने ।

कार्यक्रमको शिर्षक :क्षेत्रिय मेडिकल स्टोरबाट जिल्ला सम्म औषधि ढुवानी

यस शिर्षकमा छुट्याईएको रकम सम्बन्धित क्षेत्रिय मेडिकल स्टोर नेपालगंजलाई उपलब्ध गराउनु हुन ।

कार्यक्रम शिर्षक :क्षेत्रिय गुणस्तर नियन्त्रण प्रयोगशालाई नमुना परिक्षण गर्न आवश्यक कार्यालय संचालन खर्च

यस शिर्षकमा छुट्याईएको रकम ग्यालिन खरिद,धारा,पानि,टेलिफोन खर्च,सरसफाई सामग्री खर्च,फोटो कपी तथा अन्य मसलन्दमा खर्च गर्न सकिने छ ।

सुदूरपश्चिम क्षेत्रिय स्वास्थ्य निर्देशनालय,दिपायल

१. कार्यक्रम : आधारभुत जेडएन माईक्रोस्कोपी तालिम				
विवरण	संख्या	दिन	दर	जम्मा
श्रोत ब्यक्ति	१	५	९००	४५००
सहजकर्ता कक्षा संचालन भत्ता	२	५	८००	८०००
दैनिक एवं भ्रमण भत्ता (नेपाल सरकारको आर्थिक नियमावलि अनुसार)	१०			१३१२५०
लेखा सहयोगी	१	२	५००	१०००
कार्यालय सहयोगी भ्रमण भत्ता	१	५	२००	१०००
स्टेशनरी	१०	१	१००	१०००
तालिम संचालन खर्च (फोटोकपि, मार्कर पेन, न्युजप्रिन्ट, पानी इत्यादि ।)				२०००
खजा	१५	५	१५०	११२५०
जम्मा				१६००००

२. कार्यक्रमको शिर्षक : क्षेत्रिय चौमासिक अनुगमन मुल्यांकन गोष्ठि (एम.डि.आर, पाल, टिबि/ एचआईभि, पिपिएम, ल्याव समेत)

विवरण	संख्या	दिन	दर	जम्मा
श्रोत ब्यक्ति	१	२	९००	१८००
सहजकर्ता गोष्ठि संचालन भत्ता	३	२	८००	४८००
सहभागि (जिल्ला तथा क्षेत्र) दैनिक एवं भ्रमण भत्ता नेपाल सरकारको आर्थिक नियमावलि अनुसार				९६५००
लेखा सहयोगी	१	२	५००	१०००
कार्यालय सहयोगी भत्ता	१	२	२००	४००
कार्यक्रमसंग सम्बद्ध अन्य सहयोगि संस्थाबाट	५			०
प्रतिवेदन तयारी भत्ता	१	३	५००	१५००
गोष्ठि संचालन खर्च (फोटोकपि, मार्कर पेन, न्युजप्रिन्ट, पानी इत्यादि ।)				४०००
स्टेशनरी	१०	१	१००	१०००
खाजा	२०	२	१५०	६०००
हल भाडा	१	२	४०००	८०००
विभिन्न उपचार केन्द्रबाट उपलब्ध डाटा रा.क्ष.के.को फरमेटमा ईन्ट्री				५०००
जम्मा				१३००००

७८ / अनुसूची: क्षेत्र अनुसार कार्यक्रम खर्च नर्म्स

३. कार्यक्रमको शिर्षक : स्वास्थ्य कर्महरुका लागि डट्स सम्बन्धि पुनर्ताजगी तालिम				
विवरण	संख्या	दिन	दर	जम्मा
श्रोत व्यक्ति	१	२	९००	१८००
सहजकर्ता तालिम संचालन भत्ता	३	२	८००	४८००
दैनिक एवं भ्रमण भत्ता (नेपाल सरकारको आर्थिक नियमावलि अनुसार)	१५			६१२००
लेखा सहयोगी	१	२	५००	१०००
कार्यालय सहयोगी	१	२	२००	४००
खाजा	२१	२	१५०	६३००
हल भाडा	१	२	३०००	६०००
स्टेसनरी	१५	१	१००	१५००
तालिम संचालन खर्च (फोटोकपि, मार्कर पेन, न्युजप्रिन्ट, पानी इत्यादि ।)				२०००
कुल जम्मा				८५०००

कार्यक्रमको शिर्षक :डि.आर.विरामीहरुका लागि पोषण सपोर्ट

होस्टलमा बस्ने डिआर विरामीहरुको हकमा मासिक रुपमा जम्मा रु. ५०० का दरले उपलब्ध गराउने ।
होस्टल बाहिर बस्ने विरामीहरुको हकमा मासिक रुपमा जम्मा रु. २००० का दरले उपलब्ध गराउने ।

कार्यक्रमको शिर्षक :क्षेत्रिय मेडिकल स्टोरबाट जिल्ला सम्म औषधि ढुवानि

यस शिर्षकमा छुट्याईएको रकम सम्बन्धित क्षेत्रिय मेडिकल स्टोर धनगढीलाई उपलब्ध गराउनु हुने ।

कार्यक्रम शिर्षक :क्षेत्रिय गुणस्तर नियन्त्रण प्रयोगशालाई नमुना परिक्षण गर्न आवश्यक कार्यालय संचालन खर्च

यस शिर्षकमा छुट्याईएको रकम ग्यालिन खरिद,धारा,पानि,टेलिफोन खर्च,सरसफाई सामग्री खर्च,फोटो कपी तथा अन्य मसलन्दमा खर्च गर्न सकिने छ ।

७. कार्यक्रमको शिर्षक : सुदुर पश्चिममा होस्टल संचालन				
विवरण	संख्या	महिना	दर	जम्मा
होस्टेल ईन्चार्ज	१	१२	२००००	२४००००
होस्टेल सबईन्चार्ज	१	१२	१६०००	२१६०००
प्रसासन सहायक	१	१२	१५०००	१६००००
भान्से तथा सरसफाई सहायक	१	१२	१२०००	१४४०००
सुरक्षा गार्ड	१	१२	१२०००	१४४०००
होस्टेल भाडा	१	१२	३५०००	४२००००
ग्यास (खाना पकाउने)	२	१२	१५००	३६०००
होस्टेल सञ्चालन (पानी, बिजुली,टेलिफोन इत्यादी)	१	१२	२५००	३००००
विरामीलाई खाना	१५	१२	४७००	६४६०००
औषधी (अन्य सामान्य रोगको लागि)	१	१२	१०००	१२०००
कार्यालय सञ्चालन खर्च (स्टेसनरी तथा मसलन्द)	१	१२	१०००	१२०००
सरसफाई सामग्री	१	१२	१५००	२००००
जम्मा				२३०००००